

מזל התאחדותנו

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה ט"ו גליון תשי"ד

שבועות

ו' סיון תשע"א

תוכן הענינים

לקח טוב	א'
שבת בשבתו	ב'
רבש תמרים	ג'
בשפתי צדיקים	ד'
פרפראות לחכמה	ה'
ודרשת וחקרת	ו'
פניני התורה	ז'
הילולא דצדיקא	ח'
דבר בעתו	ט'
דברות קודש	י"
משולחן מלכים	יא

וקול השופר הול"ך וחזק מאוד

מה נאה הוא ההגה הקדוש ומה נהדר, כמה קדושה עילאית אצורות בו, הלא היא היום אשר מביאני המלך חדריו, אשר ידוע היא מפי ספרים וסופרים כי בכל שנה ושנה מתעורר מחדש אותה אור קדישתא אשר ירד משמי רום על בני ישראל באותה מעמד קדוש ונישא עת קרבנו ה' אל הר סיני.

וגם אלו אשר מאתנו אשר עדיין עומדים רחוק מן ההר, הרי יכולים המה להתקרב ולגשת אל ההר, כי כשנתכונן במצבן של ישראל בעת ההיא עת היו עם שפל, עלוב ומשועבד, בהיותו עייף ויגע מרוב עבודת פרך, ותב"ן לא ניתן להם להתכונן בעצמם, לב ישראל נאטם וכל מהותו אפפה חושך וצלמוות. ולפתע פתאום זרח אור ונתרחשו לו ניסים ונפלאות עת אשר שכינתא קדישא ירדה והוציאם מעבודות לחירות, ומיד ניתנה להם מצוות ספירת העומר, למען יצרפו את עצמם ויזכבו את נפשם כי הנה יום גדול ונורא בא, יום קדוש.

ובהאי שעתא, צפור לא צייץ, עוף לא פרה, שור לא געת, אופנים לא עפו, שרפים לא אמרו קדוש, הים לא נודעזעה, הבריות לא דברו כאילו חדלו חיים מן הארץ, וקול אלוקים מתגלגל ונשמע בכל העולמות "אנכי ה' אלוךך ולא יהיה לך", ומני אותה שעה קיבלו עם ישראל נשמות חדשות וזכו לאותה מעלה יתירה להיקרא "ממלכת כהנים וגוי קדוש".

ובהינה זו זורה ועולה מחדש מדי שנה בשנה וכמה דדיבר בקדשו רבינו הקוד"מ זי"ע: (דברי יואל יתרו פ"ח) "הפרשיות הללו שקורין בהם מתן תורה, המה מסוגלים לתקון הנפש ולהתקרב אצל הבורא יתברך שמו, שאותה השפעה נשארה נצחי לדורות והקריאה מעורר הזמן כידוע, ולזה ירמוז כפילות הלשון ועתה אם שמוע תשמעו בקולי, ששמיעה זו של מתן תורה יגרום לכם שמיעה לעתיד, שכל קיומינו וכה ההתגברות נגד הנסימות הקשים, הוא רק מהשפעת אותה הקדושה שזכינו אלי' במעמד הנבחר". ולא תהא כהנת כפונדקית, אם כאשר רק הקריא"ה באמצע ימות השנה מעורר את הזמן, הרי עכא"כ ביום זה יום מתן תורתנו, יורד ובא ההשפעות וההארות משמי מעל.

וכמה דמתאמרא משמי' דהרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע שפעם ישב בשולחנו המהור בחג השבועות והחסידים דיברו ביניהם על מה דאיתא בשם הרה"ק בעל קדושת לוי זי"ע ש"אפשר לשמוע הקולות והברקים כמו שהיה בעת מתן תורה" ואמר חסיד אחד לחבירו, כי יכול להיות כי הכוונה היא שמתאמצים במחשבה כ"כ כאילו עומדים בהר סיני, עד שאפשר להעמיד בדמוינו כאילו שומעים הקולות והברקים, הרה"ק מליסקא זי"ע בשמעו זאת, ענה ואמר: "לא ולא! קולות וברקים ממש! אני יודע שהוא כן".

ובוודאי ביום זה נזכה כולנו לבא כולם בברית יחד, נעשה ונשמע נאמר כאחד, לקבל את התורה מחדש מאבינו מלכינו אחד המיוחד.

לוח הזמנים

שבת	החג	תענית
9:38	8:09	ברוקלין
9:41	8:13	קריית יואל
9:40	8:11	מאנסי
9:37	8:09	לעיוואוד
9:24	7:56	מיאמי
9:16	7:48	לאס אנדזשעלעס
9:54	8:25	מאנטריאל
9:56	8:27	טאהש
10:10	8:41	טאראנטא
9:00	7:04	ידושלים
8:58	7:23	בני ברק
10:38	8:59	לאנדאן
10:52	9:19	מאנטשעסטער
11:08	9:36	אטווארפן
6:20	4:50	מעלבוירן
19:03	17:35	בוננאס איירעס
22:06	20:37	ווייני

יסידי התורה בהעלות

יום ראשון	סב:
יום שני	סג:
יום שלישי	ערי"ט
יום רביעי	י"ט
יום חמישי	י"ט
עש"ק ושב"ק חזרה	

להכנסת מודעות,
ברכות מז"ט, הנצחת
שם, לעי"נ, וכו'
יפנו לאפיס כולל
עצי חיים בארה"ב:
1-888-732-6347
EXT 4
1-888- REB - MEIR

ענד "זכור" לנ

קומענדיגן יום טוב ביי

ווען איר וועט מזכיר די נשמה פון אייערע נאנטע

זייט מנדד צדקה פאר די הייליגע קופה פון

"צדקת רבי מאיר בעל הנס"

וואס איז געווען די ערשטע צדקה ביי די צדיקים וצדקניות בכל הדורות

דאס וועט זיין די גרעסטע
טובה פאר די נשמה פון
אייערע נאנטע

געט איבער אייער נדבה פאר די עסקנים
פון אונזערע הייליגע מוסדות

יטב לב

הנה נודע שכל הנשמות צריכין לעלות דוקא דרך ארץ ישראל ששם שער השמים, וכשבאים לשם, סמוך לסולם הרוחני שמסבב כל ארץ ישראל ולרוחב ת' מאות פרסה, שם יושבים בית דין ודין הנשמה אם ראוי לעלות לארץ ישראל כדי לעלות למעלה, אם היא זכאית מניחים אותה ליכנס ואם לא משליכין אותה בכף הקלע. ובאיזה זכות היא נכנסת בזכות הצדקה וכו' ואותו המלאך שנברא מהצדקה זו שנתן לארץ ישראל הוא מוליך הנשמה בלי שטן ופגע רע לארץ ישראל לעלות למעלה וכו'.

ריקנטי העתק מכת"י מהרה"ק המקובל רבי נתן שפירא
צ"ל בעל מצת שמורים

פאר א פושקע, אדער אויסצוליידיגן א פולע פושקע רופט:

877-YETEV-LEV

877-938-3853

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר והסידות נאמרים

ובכל שעה, ע"כ אנו אומרים זמן מתן תורתנו אפי' שלא בזמנו, ועל כוונה זו הוסיף משה רבינו ע"ה יום אחד מדעתו, להראות שאין זה תלוי בזמן, ובנ"ל.
(הרח"ק מהר"ד מבעלזא ז"ע)

☆

טעם על אכילת מאכלי חלב בעצרת,
נראה לפי מ"ש חכמי המקור שכוחות המזון שיש בחלב, לא נמצא בשום דבר שבעולם, כי אם על הלחם ויחיה האדם, הלא הוא צמא למים, וגם מים בלבד בודאי אינו מוין, משא"כ חלב אנו רואים שהולד יונק ובוה נתגדל ויש בו כח אכילה ושתיה, כי הוא כוללת חיות הגופניות, כמו"כ התורה היא כוללת חיות הרוחניות ונקראת בשם לחם כמ"ש לכו לחמי בלחמי, ובשם מים כל צא לכו למים, ע"כ ביום מתן תורה אוכלין חלב שהוא חיות הכוללות כהתורה, כי המצות ומעש"ש הם פרטיות משא"כ ת"ת כנגד כולם.

(אמרי נועם)

☆

ועתה ישראל שמע אל החוקים ואל המשפטים וכו' דצריך להרהר קודם הלימוד שלא יהיה ח"י מאותן הנאמר בהם ולרשע אמר מה לך לספר חקי וכו', וכבר נודע דרשת רז"ל אין ועתה אלא תשובה, וזהו ועתה ר"ל תעשה תשובה קודם עי"ז, שמע אל החוקים ואל המשפטים, ר"ל קודם שתשמע אל החוקים ואל המשפטים תעשה תשובה מקודם ועי"ז ראה נפלאות בתוה"ק.

(אמרי יוסף)

☆

והמלך דוד זקן בא בימים ויכסוהו בכבדים ולא יחם לו, והמלך דוד היינו מרמז על מלך המשיח, זקן בא בימים שכבר הגיעו זמנו להתגלות, אך מפני ויכסוהו בכבדים ולא יחם לו, היינו שלובשים כבדים פרוצים שאינם מכסים את הגוף כהוגן, לכן הוא מתעכב ויה"ר שימחר ה' גאולתו ופדות נפשינו.

(הרח"ק המגיד ממעזריטש ז"ע)

☆

תורה מתשת כוחו של אדם, עיקר הכוונה בזה, אינו על כוחו הגופני, שהרי אחו"ל מרבה תורה מרבה חיים, אלא על כוח החומרני, ומדתו הרעה של כוחו ועוצם ידי עשה את החיל הזה, אותם התורה מתשת.

(הרח"ק המגיד מוולאטשוב ז"ע)

☆

אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, פי' אדם הלימוד תורה ורואה שאינו עומד על בוריה כראוי, ממני פי' יתלה את החסרון בעצמו כמו שדחו"ל כי לא דבר ריק הואמכם, ואם ריק הוא מכם.

(בית אברהם)

☆

זמן מתן תורתנו, ולכאורה הלא קי"ל כר' יוסי דאמר ב' בסיון ניתנה תורה, וי"ל דהחילוק בין חג השבועות לשאר ימים טובים הוא, דאי אפשר לקיים מצות תקיעת שופר או אכילת מצה כי אם כל אחד בזמנה, משא"כ בלימוד התורה כשאדם לומד תורה בקדושה, יכול להמשיך עליו קדושת מתן תורה בכל עת

זמן מתן תורתנו, והטעם דאנשי כנסת הגדולה סידרו לנו הנוסח כן ולא זמן קבלת תורתנו, אמר הרה"ק רש"ב מפארשיסחא וצוקללה"ה, כי רק מתן תורה היה אז בחודש סיון ויש לה שייכות עם הזמן, משא"כ הקבלה דכל יומא זמני' עכ"ד הק', וי"ל עוד כי נתינת התורה היה שוה לכל, אבל הקבלה לא קבלה בשוה רק כל אחד ואחד כפי ערך השגתו.

(אהל תורה)

☆

באנכי ולא יהיה לך ששמענו מפי הגבורה שמע כל אחד לפי בחינתו, בעל העסק שמע שהכל מתנהג עפ"י השגחתו ית' ובעל עבודת ה' שמע והרגיש השגות ותענוג בעבודת ה'.

(תורת אבות)

☆

ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד, הכוונה היא שבני ישראל אמרו נעשה ונשמע באתה התלהבות ודביקות ומסירות נפש שאומרים שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, וזהו נעשה ונשמע אמרו כאחד, כמו תיבת אחד שבפסוק שמע ישראל.

(באר המים)

☆

זמן מתן תורתנו, והלא היה די לומר מתן תורה, מהו תורתנו, ונראה דהאמת כל אחד מישראל לפי תיקון וכשרון פעולתו, כן הוא מקבל חלק תורתו, וזהו מתן תורתנו, שהוא מתנתורה של כל אחד ואחד לפי כשרון מעשיו.

(דעת משה)

צריכים לעשות גבול לענייני אכילה ושתיה וכדו'

הגבל את החר וקדשתו, ע"ד מהז"ל בראתי יצר הרע בראתי תורה תכלין, שבאמת צריך לעובדי יתברך בכל הפעולות והעשיות, אפי' בענייני גשמויות שמצד יצר הרע, כמו שדרשו חז"ל על הפסוק בכל לבבך בשני יצריך, רק שצריך לעשות גבול שלא לצאת חוץ מהגבול ח"ו, כי האדם צריך לאכול ולשתות, ובאמת אם אוכל ושותה רק כדי צרכו מתחשב לו למצות, אם כוונתו כדי להיות לו כח לעבודתו ית' וכדו', ע"ד שאמר הלל לגמול חסד עם אכסנאי רק אם אוכל ושותה יותר מכדי צרכו, אז ותגבר ח"ו, הסמ"א והיצי"ר עי"ז, והנה היצי"ר נקרא הר כמ"ש לעתיד לצדיקים נדמה להם כהר, וזהו שנאמר הגבל את החר, לעשות גבול לעשות שמצד היצי"ר, ועי"ז וקדשתו, תקדש את היצי"ר, כי עי"ז היצי"ר נעשה מסייע לקדושה כנ"ל ע"י התורה הקדושה.

(זרע קודש)

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

שבת בשבתו

לכו"ע בשבת ניתנה תורה (שבת פ"ז ע"ב)

כי על כן היתה הניתנה ביום השבת, לאשר יום השבת מוכיח ואומר שהיו בני ישראל משועבדים תחת יד פרעה ב"ט מלאכות, שהרי זכר ליציאת מצרים הזהירם לשבות מאותם ב"ט מלאכות לשם ה', ומעתה ביום שבת קודש הזמן גרמא לעוררן ולחזקין כי כדאי הוא ההוצאה שתהיו משועבדים לי לשמי.

(ברך משה במדבר דף קט)

ע"י השבת והתורה מהפכים מקללה לברכה

ויתבאר השייכות על פי מה שכתב א"ז זללה"ה בייטב לב לפרש המדרש אם זכיתן הריני הופך לכם קללות לברכות, ביאור הדבר כי כל אמרת אלוה צרופה כלומר צירופי אותיות, וכשמהפך השי"ת הצירוף לטוב הרי מהפך קללה לברכה, וכמו שמצינו גבי בלעם שאמר ומה אזעם לא זעם ה', ואיתא בגמרא שלא זעם בימי בלעם, וכמה זעמו רגע, וכתבו בתוס' (ד"ה רגע) כי אלו זעמו היה יכול לומר כלם, והקב"ה הפכו ואמר מלך כדכתיב ותרועת מלך בו, עכ"ד. ודרשו חז"ל (ביצה כח:) יעשה לכם, לכל צורכיכם. וזה שאמר הריני הופך לכם קללות לברכות, שמאותיות כל"ם הופך לאותיות לכ"ם, עכ"ד. ומסתבר לומר כי בחינה זו להפוך התיבות בצירופי אותיות לטוב הוא בכח חכמת התורה, דהנה כתב בנועם אלימלך (פ' נח) בביאור הפסוק צה"ר תעשה לתיב"ה, כי הצדיק על ידי תיבת התורה שלומד בה, הוא מהפך הצר"ה לצה"ר, עכ"ד טעמא יום שניתנה בו תורה הוא, והכוונה שבעצרת יכולים להפוך צירופי אותיות מכל"ם ללכ"ם, שהוא ע"ד (ביצה כח:) לכם לכל צרכיכם, ובכח התורה נשפע בו ביום השפעות טובות למלאות כל משאלות בני ישראל. והנה כתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' שלח) לפרש אמרינו בשבת קודש, רצה והחליצנו וכו' שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתינו, הענין כי אלה"ם במילוי ההי"ן עולה צר"ה, ובשבת קודש כל דינין מתעברין ונמתקין, ונעשה מצר"ה רצ"ה, והיינו מה שאנו מתפללים רצ"ה והחליצנו ה"א וכו' שלא תהא צר"ה ביום מנוחתינו, עכ"ד. ולפי המבואר י"ל דזה שאיתא בגמרא (שבת פז:) דלכולי עלמא בשבת ניתנה תורה לישראל. וביאור הדבר לרמז כי התורה והשב"ק בבחינה אחת הם, כי הן התורה והן השבת קודש יש להם הכח להפוך הקללות לברכות, ועל כן לטעם זה היו מביאין בחג השבועות שתי הלחם, לזכר נתינת התורה ביום השבת קודש, שאז היו ב' השפעות טובות הן השפעת התורה והן השפעת שבת קודש, ועל כן היו מקריבין שתי הלח"ם היפך מחל"ה, להורות על שני המשפיעים השפעת התורה והשפעת שב"ק. (כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א תשס"ג)

ע"י השבת והתורה מקיימים העולם

וי"ל השייכות עפי"מ"ש באור"ח פרשת בראשית כי בשבת ימי המעשה נברא גוף העולם ולא ה' בו כח להתקיים רק ע"י ששבת ה' ביום השביעי הקנה בו נפש למען יעמוד ימים רבים וז"ש כי ששת ימים כלומר שיעמוד רק ששת ימי עשה ה' וביום השביעי שבת וינפש הקנה בו נפש להתקיים עדי עד עכ"ד האור"ח, ולכן נראה דמשו"ה בשבת ניתנה תורה דהא גם התורה הוא סבה לקיום העולם כמו השבת דהא אמרי' בגמ' תנאי התנה הקב"ה עם מעשה בראשית אם ישראל מקבלין התורה אתם מתקיימין ואם לאו אני מחזיר אתכם לתורה ובוהו וע"כ בשבת דהוא עיקר סבת קיום העולם דהא רק על ששה ימים עשה ה' את השמים והארץ ובכל יום השבת הקנה בו נפש מחדש להעולם להתקיים עוד וניתנה בו התורה ג"כ דמבלי התורה לא יכול להתקיים מחמת תנאי הראשון קודם הבריאה ע"כ שניהם כאחד נתכונו להיותם ביום אחד וחד בחד מסייע לקיום העולם כי אחד מבלי השני נתמע עוד לסבת קיום העולם. (עצי חיים לשבועות אות יח)

השטן לא היה בשעת מתן תורה בזכות השבת

יש לומר הענין דאמרו חז"ל שנתנה התורה בחשאי מפני השטן שלא יקטרג, ולכאורה צריך להבין דהרי אמרו חז"ל שהתורה הקדושה נתנה בקולי קולות, שהיה הדבור נחלק לשבעים לשון, והקול נשמע בכל העולם מסוף העולם ועד סופו, והאיך אמרו שנתנה בחשאי ונעלם הדבר מן השטן והוא לא ידע, אך הדבר מובן עפ"י מה דא' בגמ' דלכר"ע בשבת נתנה תורה לישראל, וידוע מה דאיתא בזוה"ק ובכתבי האר"י ז"ל דבשבת קודש הסטרא אחרא מושלכין בעומקא דתהומא רבה ומיטמרינן בנו כפין, וא"כ אף שנתנה התורה בקול קולות היה הדבר בהעלם מן השטן והוא לא ידע מזה כלל. (דברי יואל פר' נשא דף קעג)

השבת גורמת שישראל ישתעבדו להתורה"ק

ויבאר על פי מה שכתבו התוס' (פסחים קיז:) בטעם שקבעו לומר בשבת קודש בנוסח הקידוש זכר ליציאת מצרים לפי שבמצרים עבדו בהם בישראל בפרך, ופרך בא"ת ב"ש וג"ל (גימטריא ל"ט) והוא מנין ל"ט מלאכות שעשו במצרים, וכשנאלמו במצרים הזהירים על השבת לשבות מאותם ל"ט מלאכות עכ"ל, ובוה יש לבואר הענין דבשבת ניתנה תורה לישראל, דבמעמד הנבחר פתח הקב"ה ואמר אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, ופירש"י כדאי היא ההוצאה שתהיה משובעים לי, ובכן י"ל

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

לשבת ע"ז נחשב כיוהרא, עזי"א והבדלנו מן התועיים דייקא, דהיינו עבור שאוה"ע החם תועים ולכן הבדלנו מהם, אבל אם לא כן אין אנו נחשבים לכלום שיבחר בנו כמאמר הכתוב אל תאמר בצדקתי הביאני כי ברשעת הגוים, וז"ש ג"כ אשר בחר בנו מכל העמים, היינו דייקא בהעריך אותנו נגד העמים התועים לכן בחר הי להיות לו לעם קדוש אך אין זה מצד מעלתנו.

(קדושת יו"ט)

אנכי הי"א אשר הוצאתיך מארץ מצרים. ובמדרש כששמע משה אנכי וגוי פתח ואמר ברוך שלא עשנו גוי, ויובן לפי קושיית הטי"ז על ברכת שלא עשנו גוי למה נתקן בדרך שלילה ולא שעשנו ישראל, ואפ"ל דאיתא בגמ' קסבר רב חסדא כל מצוה שכשירה בעובד כוכבים בישראל אין צריך לברך, כל מצוה שפסולה בעכו"ם בישראל צריך לברך, וכתב ברש"י הטעם דאין יכול לומר אשר קדשנו דהא עכו"ם נמי כשר בה והתוסי פ"י דמשמע צונו ולא לאחרים, ולזה לא אמר אשר בראתיך כי אין ישראל מיוחדים בטובה זו משא"כ אשר הוצאתיך מארץ מצרים מיוחדת רק לבניי בלבד, ומהאי טעמא נתקן לברך שלא עשנו גוי בלשון שלילה להודות לפנו על אשר קדשנו במצוותיו וצונו ולא לאחרים ולא עשה כן לכל גוי, וזהו ביאור המדרש כששמע משה אנכי הי"א אשר הוצאתיך וגוי ולא אמר אשר בראתיך וע"כ דעיקר השבח מה שישאל בלבד מיוחדים בטובתו ית', וע"כ פתח ואמר ברוך שלא עשנו גוי בלשון שלילה. (דברי יוא"ל)

וכמו כן בקבלת התורה הגיעו ישראל למעלה זו, וז"ש ויחן שם ישראל נגד ההר, יתכוין נגד ההר זה אברהם, כדמפרש במדרש ויקרא אליו מן ההר בזכות אברהם, דהיינו שהגיעו למדרגת אברהם, אלא שאז היו רק בבחי' אינו מצווה ועושה ולכן ניתנה התורה שיהיו בבחינת מצווה ועושה וז"ש כל אשר דיבר הי נעשה ונשמע, והקדימו עשיה לשמיעה כי כבר ראו והשינו טרם ששמעו אלא שאמרו נעשה המושג לנו, ונשמע להיות מצווה ועושה, וז"ש אתם ראיתם וגוי ואביא אתכם אלי היינו אל ההר הזה ועי"ז השגתם תורתו מעצמכם ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ועכ"ז ושמרתם את בריתי כלומר בבחי' מצווה ועושה והייתם לי סגולה.

(ויטב ל"ב)

בנוסח ברכת התורה אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו. ויש להבין הרי הקב"ה בחר בנמוכים וע"כ בחר בחר סיני הנמוך מכל ההרים ובזה שאנו משבחין אשר בחר בנו מכל העמים נראה כיוהרא שרק בנו בחר לצד מעלתנו, ואפ"ל עפ"י דבתיב כי באת אלי להזכיר את עוני ופ"י המפוי שעד שלא באת אתה הייתי נחשב לצדקת נגד מעשה בני עירי וכו', היוצא לנו מזה דאם האדם אינו שלם במידותיו וצדיק עכ"ז בהעריך אותו נגד אחרים הפחותים ממנו במדרגה נקרא צדיק, ובזה פ"י האלשיך הקי אתה בחרתנו מכל העמים ר"ל בהעריך אותנו נגד העמים כידוע, וזהו ביאור הברכה ברוך אלקינו שבראנו לכבודו והבדלנו מן התועים ואיך אפשר

כל אשר דיבר הי נעשה ונשמע. ובמס' שבת מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, ונל"פ לפ"ד הגמ' דאף דתרי קלא לא משתמע, מ"מ בחלל ובמגילה אפילו עשרה קורין כאחד דכיון דחביבי יחבי דעתייהו ושמעו, ונראה דמזה יש ללמוד על הכלל כולו, דבדבר חשוב מאוד אין שום טרדה מבטלו ונחנה, והנה אם התורה היי בעינינו כאילו היום ניתנה, לא היי שום טרדה מבטל, וז"ש הפסוק נחלתי עדותיך לעוילים, ר"ל בלי ביטול רגע אחת, כי ששוין לבי כמה דאז אין שום דבר מבטל דכיון דחביבי יחבי דעתי, אבל נטיותי לבי לעשות חקך דהיינו שכופה יצרו, אבל אינו חביב, אז לעולם הוא בעקב דהיינו כשיפנה מכל הטרדות בסוף הכל אז פונה להתורה, משא"כ כשיש לו איזה טרדה לא יוכל למיהב דעתייהו, והנה בני ישראל כשקבלו את התורה אמרו נעשה ונשמע, והפירוש דאף אם נעשה איזה דבר מ"מ נשמע דכ"כ חביב היא אצלינו דלא יבטלנו שום דבר, ועי"ז יובן מי גילה לבני רז זה לשון שמלאכי השרת משתמשין בו דהיינו שמלאכ"ש אין עשיי מבטלתו, וכן ישראל אמרו נעשה ונשמע דעשיי לא יבטלו אותם מלשמוע עוד.

(ישמח משה)

ויחן שם ישראל נגד ההר וגוי ועתה אם שמוע תשמעו וגוי. ויבאר לפ"י שפ"י המפורשים אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דינו שהשינו מעצמן מצותי של תורה כמו שמצינו אצל אברהם שקיים כל התורה עד שלא ניתנה

מכתב תודה

בס"ד

ג' סיון שנת תשע"א

אל כבוד ראשי ומנהלי מוסדות סטמר

רחוב ישמח משה 22 בני ברק

שלום וכל טוב

כשכן קרוב ברצוני להביע בזאת רגשי תודה מנהמת לבי, על המוקה טהרה הנהדרה והמיוחדת שזכיתם עתה לסיים בכי טוב, עם השקעה אדירה וניכרת הן בחלק ההלכתי בכל ההידורים למהדרין מן המהדרין, והן בחלק הגשמי בתכלית ההידור והיופי.

כבר זה רבות בשנים שיש לי הזכיה להשתמש מדי יום ביום במוקה שלכם, ולכן הנני לכם אסיר תודה והוקרה, ובטח אין אני יחיד בזה כי גרמתם לזכות את הרבים בקדושת וטהרת המוקה.

ולעת כזאת על הכלל כולו אצא ואומר אשריכם מה טוב חלקכם בקידוש שם שמים ברבים שאתם גורמים ע"י גיהול המוסד הק' שלכם בחינוך והנהגה להפליא ולמופת, אם זאת אצל הילדים הנחמדים אשר פניהם יעידון כי זרע בך ה' המה, ואם זאת אצל הבחורים המבוגרים שיושבים ושקדים בחכמות התורה ובכח התפילה ועבודת השם.

אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניכם, שתשרה שכינה במועשי ידיכם, ותלכו מחיל אל חיל לרומם קרן התורה והחינוך בעירינו, לזכות את ישראל בקדושה ובטהרה, ולהגביר חיילים לתורה ולתעודה.

ככ"ב/ד/בכ"ה

יהודה א.

ח"ב/א"י כ"ב

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

וירד משה מן ההר אל העם

הרה"ק הקדוש מראדאמסק בעהמ"ח ספר תפארת שלמה זצוק"ל היה פעם אחת בקאזמיר קודם חג השבועות ורצה להיות גם חג השבועות שמה, ולא הסכים אא"ז הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זצוק"ל באמרו יען כי החסידים המסתופפים בצלו משתוקקים שיבא לביתו ויקבלו פני רבם ברגל, לכן אין להשגיח על עצמו, רק לנסוע לביתו להמסתופפים בצלו ללמדם אורחות חיים, והרה"ק מראדאמסק לא רצה לנסוע לביתו, ואמר גם אני רוצה לקבל התורה ואיך נוסעים מן ההר סיני. אמר לו אא"ז ז"ל כתיב וירד משה מן ההר אל העם ופירש"י מלמד שלא היה משה פונה לעסקיו אלא מן ההר אל העם, ולכאורה הוא תימה וכי איזה עסקים היו לו למשה רבינו הכי היה סוחר עצים וכדו' שאמר שלא היה פונה לעסקיו אלא הכוונה שלא היה פונה לעסקיו היינו לעשות הכנה לעצמו לקבלת התורה כערך דרגתו הגבוהה רק הלך מן ההר אל העם ללמד את העם לקבלת התורה, וזאת היתה שבחו של משה רעיא מהימנא שהניח את עצמו ועשה רק הצריך לשיראל.

זכאין כד שמעתין תהוו בהנהו חבורתא

ישבו פעם חסידים רמי מעלה בצוותא יחד עם אנשי מעשה שהגיעו להסתופף בצילא דמהימנותא בצל מרן מהר"ש מבעלזא ז"ע וערכו ביניהם חשבון נפשם הנה רבבות עמך בית ישראל עולם לרגל לקבל כאן פני רבם, חסידים ואנשי מעשה ואף סתם המון עמך, כולם טרחו, רבים מהם באו במסירות נפש ממש, הן מחמת טורח הדרך והן מחמת עניים אשר קבצו פרוטה לפרוטה מיד ליד וכו' ובאו כולם לומר נעשה ונשמע כאחד, והנה אמנם מה טוב ומה נעים גורלינו בזה העולם אך בהגיע עת שגלנו בו כדרך כל הארץ לעולם העליון מה יהא עלינו הלא רבינו ישב אז בגניזי מרומים גבוה מעל גבוה למעלה בקודשה עד אין ערוך ואנו... ומה תועלת לנו א"כ ביגיעתנו ובנסיעתנו?! החליטו ברוב עם להיכנס אל הקודש פנימה ולשטוח שאלתם לפני הצדיק, אך מי ירהיב ויאזור עוז להיכנס... עד שנמנו וגמרו על כמה מזקני החסידים שישמשו כשליחי הציבור. היה זה ביום א' דשבועות כשנכנסו אל היכל המלך להרצות הדברים לפני מרן, אחר ששמע מרן שאלתם פתח ואמר. דעו לכם, שכל העוסק תמיד בתורת רבו ומעיין בהם ומוצא בהם לקח טוב לעבודתו ית"ש, נקשר הוא לרבו בקשר של קיימא אף בעולם העליון ואף השומע דברי רבו ונזכר בהם מזמן לזמן זוכה לקירבתו בעולם האמת ולא אלו בלבד אלא אף זה שאינו זכור כלל בתורת רבו, ורק בשעת אמירתה נתעורר על ידה לטובה, אף לו ישנה שייכות לרבו בעלמא דקשוט, והוא אשר אנו בפיוט האקדמות "זכאין כד שמעתין שבח דא שירתא" קביעין תהוו בהנהו חבורתא" כלומר אם זכאים

אתם אפילו רק בהשגת השמיעה, תזכו להיות קבועים בהנהו חבורתא בחבורת הצדיקים.

ומשה עלה אל האלוקים

כשנסתלק הרה"ק ר' משה מסאווראן זצוק"ל ישב הרה"ק מרוזין על שולחנו הטהור במסיבת חסידיו והתחיל לומר תורה עה"פ "ומשה עלה אל האלוקים"... אחרי שגמר התורה אמר: מעשה שהיו ביער שני שומרים וכשאחד מהם היה צועק ביער, שמע השני את צעקתו, וענהו בקול, ויהי היום והשני הלך לו מן היער, וכשצעק השומר הראשון והנה אין קול ואין עונה, נודע לו מתוך כך שהשומר השני חלף עבר ואיננו... וכך סיים את דבריו ולא הבינו החסידים את דבריו עד שהגיעה השמועה שהרה"ק מסאווראן נסתלק מן העולם

חושך ענן וערפל

תפילתו של הרה"ק ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב זצ"ל היתה באימה ובראיה וביחוד היה ידוע עבודתו הק' כשהיה קורא את עשרת הדברות בחג השבועות, ופ"א בחג השבועות בקריאת פיוט "אקדמות" נתלהב כל כך עד שאחד מגדולי תלמידיו קהו פתאום עיניו מראות מחמת ההתרגשות העצומה שתקפתו, וכשגמר הרה"ק את כל הקריאה חזר אליו מאור עיניו, אחר התפילה כשסיפר החסיד להצדיק את אשר קרהו, אמר לו הצדיק שהמאורע בא לו מפני שנתקשרה נפשו בנפשו והוא עבר אז דרך "חושך ענן וערפל" שבמעמד הר סיני, ועל כן חשכו עיניו לפי שעה.

שובו לכם לאהליכם

פע"א נתוועדו על חג השבועות אצל הרה"ק בעל "תפארת שלמה" ציבור גדול של חסידים, יותר מכפי ששיערו מראש, ועל כן לא הספיקו להכין בשביל כולם צרכי יו"ט, ולא יכלו החסידים לקיים מה שאמרו חז"ל הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכ"ם (פסחים ס"ח). בשעת פרידתם מהצדיק אחרי החג אמר להם: "שובו לכם לאהליכם", ה"לכם" שהי' חסר לכם פה תקבלו באהליכם: שפע של פרנסה וכל טוב.

ורחצת וסכת ושמת שמלותיך.... (מגילת רות)

בעת שהרה"ק השר שלום מבעלזא זצ"ל היה אברך סמוך על שולחן חותנו, יצאה הגזירה לקחת יהודים לצבא, והשוטרים היו מסתובבים בבתי היהודים ומחפשים אנשים לבחור מהם חיילים, פעם הרגיש חותנו שהשוטרים עומדים להכנס לביתו לקחת את חתנו, וצעק לו שילך להתבא מפניהם, והרה"ק לא שמע אליו, רק הלך ורחץ את עצמו במים חמים כמו לשבת קודש, ולבש בגדי שבת, וישב אצל השולחן ללמוד, השוטרים באו והביטו בכל החדרים, ולא ראו אותו, והלכו לדרכם, אח"כ שאל אותו חותנו, איך יתכן שלא ראו אותך בבית, השיב לו הרה"ק: הלא מקרא מפורש הוא "ורחצת וסכת ושמת שמלותיך" (ופרש"י: "בגדים של שבת") אל תודעי לאיש" שאם תעשה כסדר הזה לא יראה אותך איש.

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

מרע"ה יושב בביתו היו כולם יושבים בביתם, וזה ה' סברת מרע"ה כאן שכיון שבשעת מתן תורה ירד ה' עם כל הפמליא של מעלה להר סיני והמלאכים בוודאי יקטרגו מה לילוד אשה בינינו א"כ גם משה ואהרן יעמדו מרחוק לכך לא צוה לישראל מצות הגבלה, וז"ש לא יוכל העם לעלות על הר סיני כי אתה העדות בניו ר"ל לי ולאהרן מצות הגבלה ואם אנתנו נעמוד מרחוק ק"ו לישראל שיעמדו מרחוק, ע"ז אמר לו הקב"ה לך רד שאת צריך לרדת לצוות להם מצות הגבלה, כי ועלית אתה ואהרן שאתם תעלו על ההר וא"כ ירצו ישראל גם הם לעלות אחריכם, ולכן וירד משה מן ההר ויאמר להם מצות הגבלה. (קהלת משה)

☆

הנה אנוכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם, ולכאורה צ"ב מה נתינת טעם היא זו, וגם קשה למה באמת בא הקב"ה בעב הענן הלא מן הראוי היה לתת את התורה באור גדול. אך נל"פ דהנה חמשה חושים יש באדם, חוש השמיעה, חוש הראיה וכו', וידוע שאם נפגע אצל אדם חוש אחד ומתמעט כוחו, מתגבר לעומת זה כוחו של החוש השני, וכך הוא ידוע שעיוור שומע יותר טוב משאר בני אדם, וכן החרש ראייתו מעולה יותר מראיית רוב בני אדם, וכן הלאה, ולכן מכיון שהקב"ה רצה שבני ישראל ישמעו את עשרת הדברות בטוב טעם ודעת, לכן אמר למשה "הנה אנוכי בא אליך בעב הענן" כי מאחר שלא יראו טוב יגבר כח שמיעתם, וזהו "בעבור ישמע העם בדברי עמך". (קול יעקב)

☆

והגבלת את העם לאמר השמרו לכם עלות בהר וכו' וירד משה מן ההר ויאמר להם היו נכונים וכו' וי"ל מה שמיאן משה בתחילה לרדת ורק אח"כ כשאמר לו הקב"ה עוד הפעם לך רד הסכים, עפ"מ דא' בגמ' (ברכות ו') היוצא מביהמ"ד אל יפסיע פסיעה גסה וה"מ למיפק אבל למיעל לית לן בה, ותמחו המפוי דמאי קמ"ל הא בהדיא קאמר היוצא מביהמ"ד, וכתב הר"ף (בעין יעקב ברכות ס"י כ"א) דהכוונה אם יוצא מביהמ"ד ע"מ שיבוא מהר בחזרה לביהמ"ד מותר לרוץ אפי' בהליכתו מביהמ"ד שהוא סיבה שיבא מהר בחזרה, וז"ש וה"מ למיפק כשכוונתו לצאת לגמרי אבל למיעל פ"י שרוצה לחזור אז לית לן בה וכל שכן דהיטנא טפי כדי לחזור מהר, (ובזה פ"י בבית אפרים (בפתיחה לאר"ח) מאמר נעים ומירת ישראל חשבתו דרכי ואשביה גל"י אל עדותיך שאני יוצא ע"מ לשוב בחזרה לבית הכנסת או חשתי ולא התמהמהתי כי מותר לרוץ בכה"ג אפי' ביציאתו, ובזה א"ש דמשה רבינו רצה לירד בנחת כדן היוצא מביהמ"ד שלא יפסיע פסיעה גסה ולכן התמהמהה בירידתו, וה' הבין כוונתו ע"כ אמר לו ל"ך ר"ד ועלית אתה ואהרן דהואיל שתהיה צריך לחזור תוכל לפסוע פסיעה גסה ואז וירד משה. (זרע שמשון)

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחותם: והגבלת את העם לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו וכו' וירד משה מן ההר ויאמר להם היו נכונים לשלושת ימים וכו' וקשה למה לא אמר להם מרע"ה תיכף מצות הגבלה, גם אינו מובן מאמה"כ ויאמר ה' אל משה לך רד העד בעם פן יהרסו וכו' והשיב משה לא יוכל העם לעלות אל הר סיני כי אתה העידות בנו הגבל את ההר וקדשתו, וקשה ג"כ למה לא רצה לומר להם מצות הגבלה וגם מה היתה תשובתו אל ה' לא יוכל העם לעלות וכו', ולהלן בפי' כתיב ויאמר ה' אל משה לך רד ועלית אתה ואהרן וכו' וירד משה מן ההר ויאמר אליהם ופרש"י מצות הגבלה ותמחו למה המתין עד עכשיו במצות הגבלה, והנראה לפרש דמרע"ה אשר היה במעלה גבוה מעל גבוה לא היה יכול להשיג איך אפשר לעבור את פי ה' לעשות ח"ו נגד רצונו ית"ש וסבר דכמו שהוא זיכך את אבריו ומוכנים מעצמם לעשות רצון קונם, כמו"כ ישראל מסתמא אבריהם מוכנים ומוזככים שלא לעבור על מצות ה', לכן אמר כי לא יוכל העם לעלות, ר"ל הלא אין ביכולתם לעלות אף אם הם ירצו אין ביכולתם מפני כי אתה העידותה בנו, א"כ אבריהם מעצמם לא יעשו את פעולתם, לכן אמר לו השי"ת לך רד, רד מגדולתך ואז תראה שישראל הם לא במדרגה זו וצריכים התראה.

☆

אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל ופרש"י לא פחות ולא יותר ותמחו איך יעלה על הדעת שמשה רבינו יפחות או יוסיף על דברי ה'. ונראה דהנה קשה עה"פ ועתה אם שמוע תשמעו בקולי והייתם לי סגולה מכל העמים דלשיטת ר' מאיר בעינין תנאי כפול (קידושין ס"ז) ואמאי לא הכפיל תנאו אך י"ל דלשיטת הרמב"ם דס"ל דאם אמר מעכשיו מודה ר"מ דלא בעינין תנאי כפול, והכא בהדיא אמר "ועתה" דייקא אם שמוע תשמעו וכו' דהיינו מעכשיו. ובזה יובן דברי רש"י דכיון דצריך לכאורה לכפול התנאי דא"כ תנאי בטל ומעשה קיים, אלא כיון שאמר לו הקב"ה בלשון ועתה וכמעכשיו דמי לכן לא היה צריך לכפול התנאי, וא"כ אילו היה משה רוצה לומר לישראל תנאי זה בכפילות, ע"כ היה צריך להוסיף על דברי ה' לצורך, והיה פחות תיבת ועתה ובלא מעכשיו, וע"כ אמר לו אלה הדברים שלא תפחות תיבת ועתה, ולא תוסיף ע"ז לכפול להם התנאי. (דברי מהר"א)

☆

והגבלת את העם לאמר השמרו לכם עלות בהר וכו' וירד משה מן ההר ויאמר להם היו נכונים לשלושת ימים וכו' וי"ל דהנה ידוע דכל דור המדבר הסתכלו בהנהגת משה כדכתיב ויצא משה לקראת חותנו ופרש"י שם כבוד גדול נתכבד יתרו אז כיון שיצא משה ואהרן מי ראה אלו יוצאין ולא יצא ומוכח שאם ה'

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ודרשת והקרת

בגדרי ברכת התורה אי הוי דאורייתא או דרבנן

אמנם הרמב"ם בספר המצות השמיט מצוה זו, ורבו דעות האחרונים והרבה רצו להוכיח מזה שהשמיטו שהוא סבר שברכת התורה הוי רק מצוה דרבנן, ומאוד טרחו ליישב שיטתו,

ובמגילת אסתר אף דבכ"מ הוא מיישב דעת הרמב"ם מה שלא מנה בחשבון המצות את המצות הנוספים שנתוספו לשיטת הרמב"ן ז"ל, אבל כאן כתב וז"ל: ונראה לי דברי הרמב"ן צודקים בזה המקום, ולא ידעתי למה לא מנאה הרמב"ם, עכ"ל.

וכן בשו"ת שאגת אריה (סי' כד) תמה על הרמב"ם שלא הביא מצוה זו בין המנין, ואי נימא דסבר דהוי רק מצוה דרבנן א"כ תקשי מה יעשה בהק"ו דדריש ר' יוחנן הנ"ל, והרי מצינו בכמה מקומות שבברכת המזון לפניה הוי דאורייתא, וא"כ הרי האי ק"ו למידין ממנה א"כ אמאי נימא לגבי ברכת התורה שהיא דרבנן, וליכא למימר דהק"ו הוא רק אסמכתא ובעצם הוא רק מצוה דרבנן, דאין זה נכון דהאיך שייך לאתויי אסמכתא בעלמא לאיזה דבר ע"י ק"ו ואין זה דרך הגמ'.

ומאריך לבאר בכמה קושיות דהרמב"ם לשיטתיה לא פסק בר"י דדריש מהק"ו, והרמב"ם סבר באמת שהיא דרבנן,

וכן הפמ"ג בפתיחה כוללת (הל' ברכת השחר) נמשך אחר דברי השאגת אריה, שהרמב"ם סבר שברכת התורה הוא דרבנן, ע"ש.

☆

אמנם המבי"ט בקרית ספר (הל' תפילה) מחדש בדברי הרמב"ם שהוא כהרמב"ן סובר נמי שהוא דאורייתא, והא דלא מנאו למצוה מיוחדת, משום דסבר שהוא חלק ממצות תלמוד תורה, וע"כ לא מנאו למצוה בפני עצמה, כי כך הוא דרכה של תורה,

בברכות (כא.) א"ר יהודה מנין לברכת המזון לאחריה מן התורה, שנאמר ואכלת ושבעת וברכת, מנין לברכת התורה לפניה מן התורה, שנאמר כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלוקינו, אמר ר"י למדנו ברכת התורה לאחריה מן ברכת המזון מק"ו, ולמדנו ברכת המזון לפניה מן ברכת התורה מק"ו, וגו' ע"ש, והנה הרמב"ן כתב בספר המצוות (מ"ע טו) וז"ל: שנצטוונו להודות לשמו יתברך בכל עת שנקרא בתורה, על הטובה הגדולה שעשה לנו בתתו תורתו אלינו והודיענו מהמעשים הרצויים לפניו, שבהם ננחל העולם הבא, וכאשר נצטוונו בברכה אחר כל אכילה כן נצטוונו בזה, ובפ"ג דברכות (שם) אמרו מנין לברכת התורה מן התורה שנאמר כי שם ה' אקרא הבו וכו' ע"ש.

העולה מדבריו שברכת התורה לפניה הוי מצות עשה דאורייתא, והוא מצוה מיוחדת בפני עצמה, ואין למנותה מצוה אחת עם הקריאה, כמו שמקרא ביכורים אינו נמנה אחת עם הבאתו, וכן סיפור יציאת מצרים אינה נכללת במצות אכילת הפסח.

וכן כתב החינוך (מצוה תל) שהיא דאורייתא וה"ה בברכת המזון לאחריה, ומבאר הטעם וז"ל: והענין הזה שחייבנו האל ברכה בקריאת התורה לפניה ובמזון לאחריו, מן הדומה שהטעם לפי שהוא ב"ה לא ישאל מן החומר לעבדו ולהודות בטובו, רק אחר שיקבל פרס ממנו, כי חלק הבהמיי לא תכיר בטובה רק אחר ההרגש, אבל קריאת התורה שהוא חלק השכל, והשכל יודע ומכיר וקודם קבלת התועלת יבין אותו, ע"כ חייבנו האל להודות לפניו קודם קריאת התורה, ומודה על האמת ימצא טעם בדברי, עכ"ל הזהב.

☆

והוא יסוד שהשריש המבי"ט בהקדמה לספרו הנ"ל וז': אבל רוב מה שחלקו הרב והרמב"ן אם הוא מצוה או לא, אין בזה הפרש, כי גם למי שמונה אותה מצוה, היא נכללת בכלל מצוה אחרת, ויש בה כל חומר המצות שהן נמנות, עכ"ל.

וכן משמע נמי מד' החינוך שהרי לעיל הבאנו דבריו באריכות דסבר דהוי מצוה דאורייתא, ואע"פ כ במנין המצות לא מנאו למצוה נפרדת, ומשמע נמי דסבר כביאורו של המבי"ט דהוא פרט מדיני תלמוד תורה דתורה בעי ברכה,

וכפי הנראה הרגיש הרמב"ן בסברא זו, וע"כ הדגיש לדמות ברכת התורה להבאת ביכורים ששם אין הברכה נכללת יחד עם מצות הבאה, ע"כ סבר דהכא נמי אין ברכת התורה נכללת במצות ת"ת.

☆

ובערך השולחן (או"ח סי' מז) מביא שיש מהגדולים שרצו לדייק בד' הרמב"ם שסבר שברכת התורה הוא מדרבנן, אמנם לדעתו אינו כן דגם הרמב"ם סבר שהוא מדאורייתא כמבואר בש"ס כנ"ל וכדמבואר בירושלמי (רפ"ז דברכות), אלא דסבר שהוא חלק ממצות תלמוד תורה ומצוה אחת היא, (והוא ממש כד' המבי"ט המובא לעיל),

ומה שהביא הרמב"ן ראייה מהבאת ביכורים ששם הברכה מצוה בפני עצמה ואינה נכללת במצות ההבאה, וכן סיפור יציאת מצרים אינה נכללת באכילת הפסח, הוא מאוד תמוה דהתם הם בשני עיתות, ויש הפסק בין זה לזה, משא"כ ברכת התורה מחוייב ללמוד קצת תיכף אחר הברכה, וא"כ מצוה אחת היא, ואע"פ שמצינו שברכת המזון הוי מצוה בפני עצמה אע"פ שמחוייב לברך תיכף אחר האכילה, אינה קושיא מפני שהאכילה אינה מצוה אלא הכרה, אבל לימוד התורה שהיא מצוה הוי הברכה חלק מחלקי המצוה, ע"ש.

☆

וכן בפ"י הגר"י פערלא על סד"מ לרס"ג (ח"א עשה ל"ג) כתב נמי שנראה לו בפשיטות שהרמב"ם גם סבר שהוא מצוה דאורייתא, רק שאינה נמנית בפני עצמה כיון דהברכה אינה באה אלא בשביל תלמוד תורה דבלא ברכה אסור ללמוד, אין לנו בזה אלא מצוה אחת,

ומביא ראייה לזה מדאמר' בחולין גבי הא דתניא מעשה בא' ששחט ובא חבירו וקדם וכיסה, וחייבו ר"ג ליתן לו י' זהובים, ואבעיא לן בגמ' (על מה חייביה ר"ג) על שבר מצוה או על שבר ברכה, ולמאי נפק"מ לברכת המזון אי משום שבר ברכה מ' זהובים הויא (דהרי בברכהמ"ז יש ד' ברכות), ואי משום שבר מצוה אחת היא, עיי"ש,

והכנה"ג בדינא דחיי (עשין סד) מביא שהקשו המפרשים אמאי לא איבעיא לן נמי אי האי עשרה זהובים שחייביה ר"ג ליתן, אי הוי שבר שניהם חמשה משום שבר ברכה וחמשה משום שבר מצוה, ותי' שם דלא מסתבר למימר דחייבו י' זהובים משום שתיקה, דלמה יתחייב משום שבר ברכה לחודיה, כיון שאין הברכה אלא על קיום המצוה וכו' ע"ש,

וכן מבואר בחי' הרשב"א (ב"ק צא:) אהא דחייביה ר"ג ליתן י' זהובים, וא"ת א"כ ליתחייב כ' זהובים עשרה משום ברכת כיסוי ועשרה משום המצוה, וי"ל דמצות כיסוי עם ברכת כיסוי חדא חשבי' להו, ואינו משלם אלא י' זהובים ע"ש, וכ"כ הריטב"א שם.

א"כ מסתברא למימר דגם לענין מנין המצות חדא חשבי' להו, והיינו טעמא דהרמב"ם וסייעתו שלא מנו ברכת התורה למצוה בפני עצמה, משום דהוי ליה בכלל מצות עשה שכבר מנאוה,

ומה שהביא הרמב"ן ראייה עוד ממקרא ביכורים נראה דהרמב"ם סבר דאינה שום ראייה, דהרי מצינו הרבה אופנים שמביאין ואינן קורין כמבואר במס' ביכורים, חזוין דמקרא ביכורים מצוה אחריתא היא בפני עצמה, אלא שהכתוב קבע זמנה בשעת הבאת הביכורים, ומי שנתחייב בה אין לה לקיימה אלא בשעת הבאת הביכורים, משא"כ ברכת התורה דאי אפשר ללמוד בלי ברכה המיוחדת לה, ורק הברכה היא המתרת ללמוד תורה, הלכך אין זה אלא אחד מדקדוקי מצות עשה דת"ת ואינה נמנית למצוה בפני עצמה,

ובפרט מה שהביא הרמב"ן ראייה מסיפור יציאת מצרים תמוה מאוד, והיכן ראה הרמב"ן דמצות סיפור יצי"מ תליא באכילת הפסח, והרי פשוט מבואר בפוסקים שסיפור יצי"מ בזמן הזה הוי דאורייתא, אע"פ דהאידינא ליכא פסח, וע"ז עוד יש ליישב דטעות

דהרי נשים אינן פטורות רק ממצות תלמוד תורה דהיינו מלימוד, אבל אינן מופקעות מעצם החפצא של תורה, ולימודם הוי בכלל תלמוד תורה, ושפיר יש להם לברך על לימודם, ע"ש.

והוא כד' הרמב"ן שאין הברכה על קיום מצות ת"ת, אלא ברכת השבח על עצם נתינת התורה, וזה ילפי' מקרא כי שם ה' אקרא וכו' דהיינו בכל עת שנקרא בתורה חייבין להודות על הטובה הגדולה בתתו תורתו לנו, ובזה גם נשים חייבות דהא צריכין ללמוד דינין שלהם, וא"כ גם הם חייבות להודות על הטובה הגדולה,

אמנם בביאור הגר"א כתב על דברי המג"א והב"י הנ"ל שדבריהן דחויין מכמה טעמים, וקרא צוח ולמדתם את בניכם ולא בנותיכם, והאיך תאמר וצונו ונתן לנו, אלא העיקר שנשים מברכות עפ"י שכתב התוס' שנשים מברכות על כל מ"ע שהזמן גרמא, עכ"ד ע"ש.

דהיינו דהגר"א סבר שברכת התורה הוי כמו כל ברכת המצות והיא ברכה על קיום מצות תלמוד תורה, וא"כ שפיר כתב שנשים פטורות מברכת התורה כיון שאינן חייבין בלימוד התורה, ורק משום טעם האמור יכולין לברך,

☆

ובמסילה הנ"ל גם מבארין שני הגירסאות דאיתא בברכות (יא:): מאי מברך, א"ר יהודה אמר שמואל אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק בדרי תורה, והרי"ף (שם) גרס אשקב"ו על דברי תורה וכו', וכן הובא ברמב"ם (פ"ו מהל' תפילה ה"י) שאומר אקב"ו על דברי תורה,

ואיכא נפק"מ בין שני הגירסאות דהמהר"ל בגבורות ה' (פרק סב) כתב דבתלמוד תורה אנו מברכין לעסוק בדברי תורה, כי כל עסק שיש בו בתלמוד תורה הוא המצוה, אע"ג שאינו מבין מה שאמר, רק שגורס כך ואינו מבין נמי הוי מצוה, לכן הברכה לעסוק בדברי תורה, אולם המג"א (סי' נ' סק"ב) דדוקא בזמניהם שהיו מבינים תרגום, אבל עכשיו שאין מבינים צריכים ללמוד להבין דאל"כ אינו נחשב ללימוד, ואם אומר המשנה ואינו מבין אינו נקרא לימוד וכו', ע"ש.

ונראה שזה תלוי ביסוד הדין של ברכת התורה דאי נימא שהיא ברכת השבח על עצם התורה, א"כ

סופרים הוא והוי ליה למכתב עם מצות אכילת "מצה", וכונתו למ"ד בפסחים (קט"ז): דסבר שמצה בזה"ז דרבנן הכי נמי סיפור יצי"מ בזה"ז דרבנן),

ואעפ"כ תמוה לומר שכשאינן לו מצה פטור מסיפור יצי"מ ולא משמע כן באף א' מד' הפוסקים, וא"כ עכ"ח דסיפור יצי"מ הוי מצוה בפני עצמה, משא"כ ברכת התורה דבלא תלמוד תורה אין בה שום מצוה ואדרבה הוי ברכה לבטלה, וא"כ אין מזה שום ראיה ודברי הרמב"ן צריכים תלמוד, (וע"ע בעשה ל' שהאריך בנידון הנ"ל), ע"ש באריכות.

☆

וכן הכלי חמדה (פר' האזינו סי' א') מביא דברי הרמב"ן ותמה עליו דאין שום ראיה ממקרא ביכורים, דהרי הבאת ביכורים יכול לעשות ע"י שליח משא"כ מקרא ביכורים אי אפשר ע"י שליח והוי מצוה שבגופו, ע"כ אין יכולין למנותו למצוה אחת עם הבאת ביכורים כיון שענינים חלוקין המה, ולא מיבעיא לדעת הרשב"ם דאפי' אם השליח מביא הביכורים הבעלים קורין מקרא ביכורים, דאז פשיטא ליה דהוי ב' מצות, אך אפי' לשיטת הירושלמי שאם מביא ע"י שליח ליכא מצות מקרא ביכורים, מ"מ מקרא הוי מצוה שבגופו משא"כ ההבאה וא"כ אינה נכללת בחדא מצוה, משא"כ ברכת התורה דאינה אלא בגופו אין הבדל בין הלימוד להברכה ע"כ שניהם נכללין במצוה אחת, ע"ש עוד מה שהאריך.

☆

ובד' האחרונים מבואר שפלוגתת הרמב"ם והרמב"ן הוא דבד' הרמב"ן מבואר שברכת התורה אינה כשאר ברכת המצות על קיום מצות תלמוד תורה, אלא הוא ברכת השבח על עצם נתינת התורה, וכמש"כ הרמב"ן שנצטוינו להודות לשמו ית' בכל עת שנקרא בתורה,

וכמו שמובא בח"י הגרי"ז (בהל' ברכות) בשם אביו הגר"ח ז"ל דברכת התורה אינה ברכה על קים המצוה של תלמוד תורה, רק דהוא דין בפני עצמה דתורה בעי ברכה, וכדילפי' לה בברכות מקרא דכי שם ה' אקרא וכו', א"כ אין זה דין ששיך להמצוה כלל, רק דהתורה עצמה טעונה ברכה, וע"כ פסק המחבר (או"ח סי' מז סעי' יד) דנשים מברכות ברכת התורה, וכן במג"א שם, כיון דחייבות ללמוד דינין שלהם וכו' ע"ש.

א"כ הרי כבר נתחייב גם לדעת הרא"ש בברכת התורה כיון דהפסיק בשינה, ולשיטת ר"ת גם כבר נתחייב משעלה עמוד השחר, א"כ שפיר יכול לברך ברכ"הת]. וי"ל דבזה פליגי דהרא"ש סבר דהוי ברכת המצות דהיינו על קיום מצות ת"ת, ומשו"ה תליא בהפסק דאם הפסיק בשינה נתחייב בברכה, משא"כ ר"ת סבר שהוא ברכת השבח, והוא הודאה על עצם נתינת התורה, וא"כ אין לו שום קשר להפסק אלא הוא כהברכות השבח שניתנו בכל יום ויום, ודו"ק.

ואגב האי ענינא אציגה ד' השו"ת השיב משה (סי' ב') שכתב שיש לו ראייה גמורה לשיטת ר"ת דלא תליא בהפסק, מד' הגמ' בברכות (ג:) דדוד המלך היה ישן שינת עראי, ובזה"ק איתא שהישן שינת קבע הוא אחד מס' ממיתה, וע"כ נמנע מלישן שינת קבע,

והנה הרי ברירא לן מילתא שמשא רבינו לא היה ישן יותר משינת עראי, שהרי הוא היה מובחר היצירה ווודאי שכל המעלות שמנו חכמים היה בו וקיימם ברוב צדקותו, וא"כ האיך בירך ברכת התורה והאיך אמר כי שם ה' אקרא הבו וכו' דילפי' מיניה ברכת התורה, הרי לא היה ישן שינת קבע, אלא בהכרח שלא בהפסק תליא מילתא אלא ביום כברכת השחר, ובשיטת ר"ת, עיי"ש.

ו ויש שהוסיפו לחזק דבריו דליכא לדחות ולומר דאה"ה משה לא בירך ורק אמר לכלל ישראל לברך, דהרי רש"י פי' שם על הפסוק הנ"ל שהוא יאמר הברכה ואתם תאמרו אמן.

אפשר לומר דאע"פ אם אינו מבין מה שלמד, ולד' המג"א לא יצא מצות ת"ת, מ"מ חייב בברכת התורה כיון שהוא קורא בתורה, ועליו אמר קרא כי שם ה' אקרא וכו' שבכל עת שקורא בתורה יברך ברכת השבח על נתינת התורה לעמו ישראל, ולכן נוסח הברכה הוא "לעסוק בדברי תורה, דעצם העסק בו אפי' אם אינו מבין הוא צריך להודות על עצם נתינת התורה, אבל אם נאמר שהוא ברכת המצות על קיום מצות ת"ת, א"כ באופן שאינו מבין מה שלומד, שלדעת המג"א אם אינו מבין מה שלמד אינו מקיים המצוה, אינו חייב ברכת התורה, וע"כ נוסח הברכה הוא על "דברי תורה" דהיינו על קיום מצות תלמוד תורה,

וכן הא דמובא בשו"ע (סי' מז ס"ט) שאם הפסיק בין ברכת התורה ללימודה אי צריך לחזור ולברך או לאו ע"ש ובמשנה ברורה, ולפי המבואר יהיה תלוי במחלוקת הנ"ל אי הויא ברכת המצות כשיטת הרמב"ם (דסבר דמברכין על דברי תורה) או ברכת השבח כשיטת הרמב"ן, דאי הוי כברכת המצות א"כ פשוט שאסור להפסיק ביניהם, אבל אי נימא שהוא ברכת השבח על עצם נתינת התורה, אפי' אם הפסיק אין בכך כלום.

☆

וכן ביארו האחרונים מחלוקת הראשונים (או"ח סי' מז) הישן בצהרים שינת קבע אי חייב בברכת התורה, לדעת הרא"ש צריך לברך כיון דהויא הפסק

ובהפסק תליא מילתא, ולדעת ר"ת לאו בהפסק תליא מילתא, אלא ביום תליא מילתא ועל כל יום יש חיוב ברכה,

ובאמת

הדברים נוגעין למעשה בליל שבועות, שרעק"א מכריע שאם היה ישן בערב שבועות,

1 קהילות אפסילונגן 2 מודעות וחדשות
3 חוק-אפי' 4 דברות קודש 5 מסיבות
6 שיעורים ודרשות 7 חק וחז"ר 8 מערכת

748-504-2488
845-537-6660
845-694-4550
020-8002-9580
0464-420-8878

ארץ ישראל: 02-372-1111

צו ספאנסערן | אדווערטייזין חפס:
748.554.7549

אקאלע נומערן

718-305-6942 212-444-9899

718-305-6942 • 212-444-9899

פנינים וחידושים בגמרא מס' פסחים הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"

פניני התורה

אם הרב דומה למלאך...

להתקדם בעבודת השי"ת, ועי"ז הוא בבחינת 'עומד'.

והנה החילוק בין אדם למלאך הוא, כי המלאך הוא בבחינת 'עומד' במדריגה אחת כמ"ש (זכריה ג' ז') 'ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה', משא"כ בשר ודם הוא בבחינת 'הולך'. וז"ש חז"ל: **אם הרב דומה למלאך ה' צבאות** – דהיינו שהוא בבחינת 'עומד' בעת שלומד עם תלמידיו, דוגמת מלאך שהוא בבחינת עומד, אז **תורה יבקשו מפיהו** – אז יש ללמוד ממנו, שאז הוא מסוגל להעלות את התלמידים מעלה מעלה, ואם לאו – שאינו מוריד את עצמו לתלמידיו להבינם כפי הבנתם, רק הוא בבחינת 'הולך' ורוצה להעלות במדריגות גבוהות ורמות, אז **אל יבקשו תורה מפיהו** – כי רב כזה אינו מסוגל להשלים את תלמידיו כראוי. וכדי שלא יאמר החכם כי הלימוד הוא גרעון אליו שאם היה באותה שעה לומד בעצמו היה הולך במעלה יותר, אמנם מצינו בר' פרידא (עירובין נד.) ששנה לתלמידו ארבע מאות פעמים, והוסיפו לו ארבע מאות שנה, והטעם בזה שמוסיפין לו שניו כדי שישלים חכמתו הראויה לו אם היה שונה לעצמו, וזה מ"ש חז"ל (אבות פ"ו מ"ז) 'גדולה תורה שנותנת חיים לעושיה'.

בגמרא (דף לג.) "בגזירת עירין פתגמא ובמאמר קידושין שאלתא", ופירש רש"י (ד"ה עירין) מלאכים, כלומר **תלמידיו חכמים שהם כמלאכי השרת**, אמרה בבית המדרש כמותי וכו'.

*

היות שמסבב כל הסיבות סיבוב, שאנ"ש ילמדו דברי הגמרא אלו בימים אלו, שהם ימי הכנה לחג מתן תורתנו, אמרנו וענינו דבר בעתו מה טוב, לפרש דברי רש"י 'תלמידי חכמים שהם כמלאכי השרת' והוא כעין מה שמצינו בחז"ל (מו"ק יז.) **'אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו, ואם לאו אל יבקש תורה מפיהו'**, ואיתא בספה"ק בזה יסודות עצומות בגדר 'קבלת התורה', ממי ראוי לקבל וממי לא, והוא בבחינת דבר בעתו מה טוב.

דומה למלאך – בחינת 'עומד'

בספר המקנה (פתיחה אות מג) פירש כוונת חז"ל, שלא יהיה כוונת הרב להשלמת עצמו, להיות בבחינת 'הולך' ממדריגה למדריגה, רק צריך להוריד את עצמו למדריגת תלמידיו, ואז יהיה מסוגל להעלות תלמידיו לתכלית הנרצה, ואפילו שזה הוא על חשבוננו, שאינו יכול

דומה למלאך – שאין לו השגה ברבו

מסופר עובדא בתלמידי הרבי ר' בונם מפרשיסחא ז"ל, ששוחחו פעם במעלותיו של 'הרבי', זה אמר כך וזה אמר כך, נענה אחד מהם ואמר ששמע שמי שאינו מאמין שכאשר רבו מנענע בכובעו, הריהו מנענע הז' רקעים שבשמים, אין לו אמונת חכמים, ובאותו הרגע נכנס הרבי ר' בונם זי"ע ושאל לבני החבורה במה עסקו, וסיפרו לפניו הדברים, אמר להם: איתא בגמרא אם דומה הרב למלאך ה' צבאות וכו', וקשה וכי מי ראה מלאך שידע אם הרב דומה למלאך, אולם הפירוש הוא, שכשם שאדם יודע שאין לו השגה במלאך ה', כך הוא צריך להאמין שאין לו השגה ברבו, ואז יכול לקבל ממנו תורה וחסידות. (אמרי אמת ליקוטים מספר מועד קטן).

דומה למלאך – שאינו זו מדרג הראשונים כמלאכים

כתב רביה"ק (ויואל משה מאמר ג' שבועות סימן קע) ז"ל "ונראה הכוונה, כי בודאי הראשונים המה כמלאכים, שע"כ אף שבעצם מצב כל דורינו רחוק בתכלית הריחוק ממצב הראשונים זללה"ה, מ"מ כיון שדבריו כדברי הראשונים זללה"ה, עכ"פ יש לו בלימוד ההוא דמיון לדברי הראשונים כמלאכים, והוי בלימוד הזה עכ"פ דומה למלאך ה' צבאות, ולכן תורה יבקשו מפיהו. ואם לאו אל יבקשו תורה מפיהו, - שלא ליפול בהשפעות החדשים שמקרום באו לא שערום אבותיהם, עכלה"ק.

ובזה מפרש הפסוק 'צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה' שהנה התמר ב'כח' שלו אינו נופל מהארז, והיה ראוי שיתנשא לרום כמו ארז, ולמה באמת התמר נמוך לעומת הארז, הטעם מפני שהוא מוציא את כוחותיו על פירותיו, משא"כ הארז שהוא אילן סרק.

וזהו פירש הכתוב 'צדיק כתמר יפרח' – שדרך פריחותו של הצדיק הוא כמו 'תמר' שמשקיע מכוחותיו בעבור הפירות – התלמידים, ואינם שומרים כוחותם לעצמם, ואולם באמת לא יפסיד הצדיק מאומה שכבר הבטיחו הכתוב 'כארז בלבנון ישגה'. [וכעין זה כתב בכתב סופר, בהספד שנשא על אביו החת"ס].

ורביה"ק זי"ע (ברך משה שופטים עמוד קמ) הביא דברי המקנה וכתב שם וז"ל וככל החזיון הזה אבותינו ספרו לנו מק"ז מרן הייטב לב זי"ע, שהיה הרב דומה למלאך ה' צבאות, ועם היותו גדול בתורה בנגלה ובנסתר וקדוש ה' מכובד, עם כל זה לא השגיח על שלימות נפשו, אלא כל מגמתו היתה להרביץ תורה ויראה לבני ישראל, ויסד ישיבה לבחורים והתעסק עמהם כל היום להנחותם בדרך העולה בית א-ל בתורה ועבודה. ועובדא ידענא שפעם אחת אמר לו חתנו הרה"ק מגארליץ זללה"ה כי באם היה מניח דרך זה והיה עוסק בתורה ועבודה בינו לבין קונו, אזי היה מתעלה פי כמה במדרגות גדולות כאחד הראשונים, והשיב לו ק"ז הייטב לב זי"ע שהוא מוותר על הכל בעבור הרבצת תורה ויראת שמים עכ"ל.

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי ישראל בן רבי אליעזר הירש זי"ע **בעל שם טוב**
יומא דהילולא ו' סיון - חג השבועות (תק"כ)

עבודת ישראל

התולדות סיפר שפעם אחת עמד כלי גדול עם מים בחדר שהתפלל בו הבעש"ט הק' וראה בשעת תפלתו איך שהמים נעים ונדים, וזה מהשראת השכינה שהי' על הבעש"ט הק' ומה רעדה הארץ כמו שכתוב מפני אשר ירד עליו ד' באש ויחרד כל ההר מאוד ואצל הבעש"ט לא הי' ניכר הרעדת הארץ רק על המים הי' ניכר מאוד ותלמידו הה"ק רבי דוד פורקעס זי"ע סיפר שפעם אחת התפלל הבעש"ט הק' בהיותו על אם הדרך בבית אחד בכותל מזרח וסמוך לכותל מערב עמדו חביות מלאות תבואה וראו שהתבואה רועדת.

וסיפר המגיד הק' ממעורר שזי"ע דפסם אחת ביו"ט והבעש"ט התפלל שחרית לפני התיבה והיו מתפללין בחשק גדול ובזעקות גדולות והמגיד דהק' לא הי' יכול לסבול הזעקות כי הי' חולה גדול ויצא מביהמ"ד והתפלל בחדר קטן אצל הביהמ"ד וקודם מוסף הלך הבעש"ט למקוה ובא להחדר שהי' שם המגיד ללבוש הקיטל כי הי' צריך לברך טל (או גשם) ואמר המגיד שהי' מכיר בעת שהי' על הבעש"ט הק' השראת השכינה, ועתה כשראה אותו הכיר בו שיש עליו השראת השכינה כי אינו בזה העולם וכשלבש הקיטל נקמט הקיטל על כתפיו ואחו המגיד בהקיטל לפשטו מקמיטתו וכאשר רק נגע התחיל לרעוד ואחו בשלחן שהי' שם וגם השלחן התחיל לרעוד והבעש"ט כבר הלך משם והוצרך המגיד להתפלל ולבקש מהש"י שיקח ממני דבר זה כי אין בכחו לסבול.

אחר פטירתו של הבעש"ט הק' הי' להמגיד הק' פאטשיילעי (מטפחת) ממנו וראה עלי' מעט טאבאק מן הבעש"ט שנשאר עליו מחייו ואחו כל כך יראה עד שהתעלף.

ד' עמו והלכה כמותו

בס' ישועת ישראל (מהה"ק רבי אליעזר חיים מיאמאפלי זי"ע) כותב איך שהה"ק רבי דוד לייקעס זי"ע נתקרב להבעש"ט הק' שהוא הי' מליטא ושמע את שמע הבעש"ט ושהוא חידוש ונסע למעוּבוּש להכירו והגיע שם ביום ה' בלילה ואחר תפילת ערבית ערכו שלחן והבעש"ט ישב בראשו והוא ישב בשלחן בסוף מול הבעש"ט פנים אל פנים והבעש"ט אמר לאנשיו שכל צדיק בדור רואה פגם של דורו והתיקון של דורו והאר"י הק' בדורו תיקון כוונת המקוה ויחודים לפי ערך דורו, ובדור זה אני הצדיק הדור ואני רואה שצריכים יחודים אחרים

והתחיל לומר כוונת יחודים ולא קיבלו ממנו תלמידיו בין כך ראה רבי דוד את הבעש"ט כמו שהתעלף ולא נתפעלו ומה תלמידיו והוא רבי דוד נדרם על השלחן ובחלומי רואה איך שנשמתו יצא ממנו והולכת בעולם העליון וראה שם הרבה נשמות מסתובבים פתאום יצא כרוז ישראל בן שרה בעש"ט הולך והיו הרבה נשמות שבקשו שהבעש"ט הק' שיתקן אותם והמלאכים לא הרשו להם הנשמות שילכו אחרי הבעש"ט ואותו נתנו רשות שילך אחריו וכן עשה, וראה איך שהבעש"ט נכנס להיכל של האר"י הק' ואמר האר"י ישראל בני שב לימיני ושאל אותו מה שלומי וענה לו דאתה היית צדיק הדור ותקנת לצורך יחודים וכוונת המקוה עתה אני הוא הצדיק הדור בעולם העש"י והנני רואה שצריכים כוונות אחרות והאר"י אמר לו שצריכים לכון כוונת שלו אמר לו האר"י הק' שילכו להיכל של משיח ונשאל אותו על הדרך ג"כ עמדו הרבה נשמות ובקשו משני הצדיקים שיעשו להם טובה ולא הניחו אותם המלאכים שילכו אחריהם רק לו לרבי דוד נתנו רשות, והם באו להיכל של משיח וההיכל הוא חורבה והמשיח הק' יושב על הארץ וגופו מלא מכות ופצעים מצרות ישראל והרים משיח את עצמו מעל הארץ ואמר להם בני מה אתם צריכים ממנו והם אמרו לו טענותיהם וענה להם שהוא לא יכריע ביניהם רק נלך כולנו להבית דין של מעלה והם יכריעו, והם הלכו להבי"ד של מעלה ולא הניחו להנשמות שילכו אחריהם רק לו לבד והוא רואה איך שהם מציעים טענותיהם לפני הבית דין שלמעלה ויצא הפסק דמי שצריך תיקון על חטאת נעורים שיכיון כוונת המקוה מהבעש"ט, אני ישנתי והבעש"ט הק' הקיץ ושאל לתלמידיו האם כוונות שלי לא יכוונו והם בדעתם שלא יכוונו אותם ועמד הבעש"ט הק' והקיץ אותו ואמר לו דוד בני עמוד על רגליך ותעיד מה שראו עיניך ומה ששמעו אוזניך ע"כ.

והגה"צ רבי מאטיל סלאנימער זצ"ל סיפר כי התולדות זי"ע הי' צועק לפעמים באמצע התורה של הבעש"ט "אין אר"י שטייט אנדערש" ופעם בליל שבת למד הבעש"ט עם האר"י איזה מאמר והעיר הבעש"ט את רבי זאב קיצעס שישן שם שיהי' עד שכל למד עמו האר"י הק' אם יצעק התולדות שלא כך כתוב בהאר"י וכך הי' שלמחרת בעת שחזר הבעש"ט על המאמר צעק התולדות אין אר"י שטייט נישט אזוי וקרא הבעש"ט לרבי זאב קיצעס להגיד שכל שמעו למד עם האר"י ז"ל.

עם נשמת התבואות שור

סיפר מרן הק' משינאווא וי"ע שפ"א הגיע הבעש"ט הק' לעיר א' ובעה"ב א' עשה סעודה לכבודו והזמין את הרב והדיינים משם ובשעה שהביאו הבשר נתהווה שאלה על עצם מהעוף והרב והדיינים וכו' לא רצו לפסוק בפני הבעש"ט הק' ע"כ הגישו השאלה להבעש"ט שאל הבעש"ט לבקש האכסניא אם כל אחד מבני הבית ישנם כאן אצל השלחן ענה כן, ושאל הבעש"ט אם אף א' אינו חסר והשיב לו הבעה"ב שיש לו עוד בן אמנם מאז שנולד לפני י"ג שנים לא נשתנה רק נשאר כאבן דומם והיום נעשה בר מצוה, נתן הבעש"ט המקל לא' וצוה לילך להבחור ולומר לו שהבעש"ט צוה שיבוא להשלחן וכשאמר לו כנ"ל ישב על המטה ואח"כ עמד ולבשוהו ספאדיק ובעקישע ובא להשלחן שישבו הבעש"ט והמסובין כשהבעש"ט הק' ראה אותו עמד מלא קומתו לפני הבחור ונתן לפניו כסא וישב אצלו והגיש השאלה לפניו ואמר לו "זאל דער רבי פסק'נען" והביט הנ"ל עליה ואמר כשר, אח"כ צוה הבעש"ט להחזירו וכשיצא עמד עוה"פ לפניו מלא קומתו וכשהשיב עצמו על המטה נסתלק תיכף, ואמר אח"כ הבעש"ט שזה הי' הגאון בעל התבואות שור וצ"ל כי פ"א מיהר בערש"ק לילך למקוה ובאה אשה אחת בשאלה על עוף ופסק במהירות טריפה, ובעוף זה הי' גלגול מנשמה שאחר כמה טלטולים הגיע לעוף כשר וליהודי ובוה שהטריפה נדחת עוד פעם, וכשבא הגאון הנ"ל למעלה הזמין אותו לדין תורה ופסקו שצריך לירד עוה"פ ושהנשמה יוגלגל עוה"פ בעוף ושיפסוק כשר, וביקש התבואות שור היות שלא חטא בכלום רק בזה על כן רוצה להיות כאבן דומם שלא יהא לו נסיון לקלקל ח"ו ועכשיו נתגלגלה הנשמה הנ"ל בזה העוף והבעש"ט הק' ראה זה ברוח קדשו ע"כ בא לעיר הזאת לתקנם.

במיתתם קרוים חיים

איש אחד מחסידי הבעש"ט ז"ל היה חשוך בנים ר"ל ולעת זקנתו של הבעש"ט אמר לו בשנה זו יהיה לך בן זכר רק תצטרך לשמור אותו ששה שנים רצופות שלא להסיר השגחה מעליו וכשנולד לו התינוק תיכף שכר לאיש שהיה תמיד אצל התינוק ואחר שנתים נפטר הבעש"ט ז"ל וכשהגיע התינוק לשנה החמישית היה אצלו משרתת, ופעם אחת ראתה שאיש שחור מוליד דוב שמרקד ורצתה ג"כ להסתכל ותיכף נזכרה בהילד וחזרה לביתה ולא היה הילד בבית ואחר שחפשו בכל העיר לא נמצא ונסע אביו לעיר מעושיבו וספר דאגתו לפני הצדיקת אדילע בת הבעש"ט ז"ל ותאמר לו אין אני יודעת כלום רק זאת אני יכולה לעשות בשבילכם, אלך על ציון אבי ז"ל ומה שיאמר לי אספר לכם, וכשחזרה מהציון אמרה שאבי ז"ל צוה שתסעו למשל לצד מזרח כסדר וכל מקום שתבואו לפוש או לבית מלון ללון תספרו תיכף להבע"ב דשם מה שאירע לכם וכך נסע שמונה שבועות כסדר ובפעם אחת בא לכפר אחד והיה קודם חצות היום ומהר להניח תפילין להתפלל

ותיכף נזכר שלא ספר לבקש האכסניא כלום וקרא אותו בבקשה, שמעוני מה שאספר לכם, וכשגמר המתין הבע"ב עד שהניח תפילין ואמר לו כפי הנראה נמצא הילד שלכם בכפר הזה כי האדון של הכפר הזה איש זקן מאד ואין לו בנים והכומרים אמרו לו אם יהיה באפשרות לחטוף איזה תינוק מילדי העבריים ולהמיר דתו והילד הזה יהיה נחשב לו כבנו ממש וזה ערך תשעה שבועות שהביא אחד מילדי העבריים והיום יום המוגבל להמיר הילד והרבה אדונים וכומרים באו היום לשמחה הזאת רק ממתנים על המיטראפאליט שהוא ימיר אותו והתחיל לבקשו עשו לי איזה טובה אצל האדון שלכם ויאמר לו אשר האדון רשע ושונא ישראל הוא אשר כמוהו לא נמצא שאין יכול להסתכל בצורת ישראל ואין אצלו שום חילוק בינו ובין ישראל אחר רק על המיטראפאליט אומרים שהוא אוהב ישראל ע"כ עצתי שתסעו לנגדו חוץ להכפר וכשיבוא אצלכם תבקשו מאתו אפשר יעשה לכם טובה, וכך עשה ויסע לנגדו, וכאשר ראה שאיש אחד נוסע במרכבה יקרה מאוד וכמה אנשים רוכבים על סוסים מלפניו ומאחוריו הבין שזה הוא המיטראפאליט ונפל על פניו לפני המרכבה ויצו המיטראפאליט שיספר בקשתו וכאשר סיפר לו ובכה שיחזור לו בן יחידו ויאמר איני יודע איך יפול הדבר ועצתי שתהיה בחצר האדון ואם אוכל לעשות לך איזה טובה בודאי אעשה לך, וכשבא לבית האדון וינפש מעט שאל את האדון מה בקשתך ממני ויספר לו עזת הכומרים, ויאמר לו המיטראפאליט בדעתך שאם אתה תמיר ילד עברי ותמסור לו הון ורכוש שלך ודאי תמיד יחזיק באמונת הנוצרי ואני אומר שיאבוד כל ההון והרכוש שלך ואח"כ יחזור לדת ישראל כי כן דרך העבריים שלכם מושכים זל"ז הלא התינוק הזה כפי שאתה מספר לי הוא אצלך כמה שבועות ובודאי לא ראה בבית אביו המאכלים הטובים עם כל תענוגי העולם והמלבושים הטובים שלובש אצלך עכ"ז נסה נא ונלך בחוץ ואם יראה איזה איש יהודי מה יהיה ויקח המיטראפאליט ביד אחד של הילד והאדון ביד אחר של הילד וילכו החוצה והילד כשראה את אביו קרא בקול אוי טאטע, ויאמר לו ראה כשראה איש מישראל קורא אותו אבי הנח לו ילך למקום שאין מכדין אותו ויניחוהו וירץ לאביו ואביו הוליכו תיכף להעגלה שלו ויסע אתו בשמחה רבה ובמהירות וכשנסע כמה מילין ראה שכנגדו נוסעת עגלה כמו עגלה של הבעש"ט וכאשר בא סמוך לו ראה שהבעש"ט יושב בעגלה ותיכף עמד לפני הבעש"ט ברעדה ובפחד ויאמר לו הבעש"ט בשביל השטות שלך שלא שמרת אותו הטרחת אותי מעולמות העליונים להתדמות כמו המיטראפאליט להצילו מיד רשעים, וכך היה המעשה להמיטראפאליט שלחו מתנה מן השמים איזה חולי על כמה ימים ואחר שנעשה בריא נסע להאדון הזה וכאשר שאל להאדון מה אתה מבקש ממני ויאמר לו האדון הלא היית בכאן ושמעתי לעצתך שיעצת אותי שלא להיות לי עסק עם היהודים ע"כ.

דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קודם הליכה לציון המצויינת של מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הקדוש זי"ע
יום ה' פרשת שופטים תשס"א בעיר מעזיבזו יצ"ו

הכתוב (משלי לא כג) נודע בשערים בעלה, היינו מה דמשער בלביה, עכ"ד. ובעוה"ר אין לנו הזכיה לזה. ועוד ביאר בבחינה זו מה שנצטוונו בפרשה זו, תמים תהיה עם ה' אלהיך, תמים, בניקוד הדגש בתי"ו, מורה על נקודת הלב, ר"ל שתהיה תמים עם נקודת הלב, עכ"ד. (והדברים מובאים בדעת משה פ' שלח).

ולבחינה זו זכה כל מי שבא להסתופף בצל קדשו, וכמו שכתב בספד"ק תפארת שלמה (פ' יתרו) כי כל מי שזכה להיות משובתי שבת מאוכלי שולחנו של מרן הבעש"ט הקדוש, היה נותן בו סם חיים להיות בקרבו רפואה להוושע מכל התאוות, וגם פעל להבא להתנהג בקדושה ובטהרה, עי"ש. ובאמת אין זה דבר חידוש, כי כל המחובר לטהור טהור, ומי שזכה בחיים חיותו להתדבק אליו הרי נתעלה במדרגות גבוהות ונשגבות, ואנחנו כמה אנו רחוקים ממדרגה זו.

אולם כבר אמרו חז"ל (חולין ז'): גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, ובכן גם כהיום לאחר הסתלקותו אור קדושתו עודנו קאי וקיים, ועכשיו זכינו לבא במקום הקדוש הזה ולהתפלל תפלת שחרית בעיר אשר התפלל בו מרן הבעש"ט הקדוש ואתו עמו החבריא קדישא תלמידיו הקדושים אשר עבדו כאן עבודתם

כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו.

הנה לא אאריך בדרושים רק אתן בקצרה שבח והודאה להשי"ת אשר הנחנו עד הנה, ועל כן נקווה שיציעדנו לשלום ויגיענו למחוז חפצינו לשלום וא"ה יחזירנו לשלום. אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו שאנו זוכים להיות כאן במקום קדוש עיר מגוריו של מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע ופה מנוחת כבוד קדשו, בעיר הזה עבד עבודתו בקודש בחיים חיותו ביום ובלילה, מלאכים

ושרפי מעלה תלמידי חכמים גדולי ארץ השכימו לפתחו להתאבק בעפר רגליו, בני ישראל מכל קצוי תבל מחוטים עציץ עד שואב מימיו דפקו על דלתותיו, כולם נקבצו ובאו לו, והבעש"ט הקדוש הגביה את נפשו למעלה ולמעלה, וכל אחד שהסתופף בצלו הרגיש התעלות והתרוממות. ומעבודתו בקודש הנודעת לנו מה שלימוד לתלמידיו בני היכלא קדישא עבודת המחשבה בכל עת, וכמו שפירש מה שפתח הכתוב בפרשתו, שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך, פירוש אהבה ויראה תתן לך בכל שעריך, בכל המחשבה שלך, כמבואר בזה"ק (וירא דף קג) על

עובדא דהוה אצל א"ז מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (הובא בבאר משה פ' נח) כי פעם אחת הלך לבית המדרש ועמד על הפתח ולא רצה לכנוס, ואמר שבלתי יוכל לכנוס בו, על כי הוא מלא על כל גדותיו מפה לפה בתורה ותפילה עד בלי ימצא מקום לכנוס בו, ויתמהו כל העומדים אתו על המורה הגדול, והלא אדרבה, אין שבח גדול מזה כשהבתי מדרשים מלאים מתורה ותפילה, ואמר הבעש"ט שהוא מחמת שהדיבורים מהעולם אין יוצא מן הלב בכוונה שלימה ורצויה, על כן לא יוכל להיות להם עליה למרום, ונתמלא הבית מפה לפה בתורה ותפילה, עד שלא יוכל הנכנס לכנוס בו, מה שאין כן אילו היו מתפללים העולם בכוונת הלב כראוי, היו הדבורים הקדושים פורחים למעלה ולא ישאר מהם כלום למטה, כמאמר חז"ל (תיקוני הזהר"ק דף כה): כל אורייתא דלאו איהו בדחילו ורחימו לא פרחת לעילא, עכד"ק.

(קו' מהר"א ט"ב תשס"ג)

בקודש, אשרינו מה טוב חלקינו שיש לנו הזכיה להיות כאן בעיר הזה, ומה יפה ירושתינו שאנו זוכים להיות נמנה בקהל עדת חסידים תלמידי תלמידיו מומין הבעש"ט הקדוש, והגם כי אין לנו השגה כלל בדרכו הקדוש שהיה למעלה מהשגתינו, מכל מקום עודנו בוער ומתלהב כמה ניצוצי אור קודש מן האש הגדול שהדליק מרן הבעש"ט הק' בימיו, ניצוץ אחד יצא ממנו על כל העולם כולו, ומה נדלק אש קודש בקרב לב של כל איש מישראל עד הדור האחרון, ובקשתינו שטוחה ליוצר מרום שבזכותו נזכה להיות הלאה

נמנה בעדת חסידים, ומרן הבעש"ט הקדוש לא יבוש אתנו בשמי מעל.

ובטרם אנו יוצאים על ציון המצוינת קודש הקדשים, עלינו להתבונן ולזכור באיזה מקום אנו נכנסים, ראה לפני מי אתה נכנס, למקום אש להבת שלהבת, במקום הקדוש הזה בוער אש להבת שלהבת עד שמי מרום, וכמו שאמרו הצדיקים (עיין ליקוטי מוהר"ן תנינא אות קט) דמקום מנוחת כבודו של מרן הבעש"ט הקדוש

יש בו קדושת ארץ ישראל. ובכן צריכים אנו להתכונן ברגש דקדושה ובהכנה דרבה בכדי שנזכה לפעול בעזרתו יתברך, אנו שלוחי בית דין, וכל אחד אשר בא לכאן יש עמו בקשות של כלל ישראל בגשמייות וברוחניות.

ובזה יתבאר מאמר הכתוב כי יפלא מומך דבר למשפט, היינו משפט של מעלה, בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע,

מסופר על ק"ז מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע שפעם בחודש אלול כיבד את אחד מתלמידיו הקדושים לתקוע בשופר ביום ראש השנה, ובמשך הימים הכין התלמיד את עצמו בהכנה דרבה והיה לפניו מסודר כמה כוונות השמות הק' ויחודים כדי לכוונם בעת התקיעות, ויהי קודם שהתחיל לתקוע נשכחו ממנו כל הכוונות ולבבו נשבר בקרבו עד בכי, ותקע בפשיטות לקיים מצות הבורא ולעשות נחת רוח למי שאמור ונעשה רצונו ית"ש, אחרי התקיעות אמר לו הבעש"ט כי תכלית הכוונות הנה שיש בכל אחד מהם מבוא לפתוח שער בעולמות העליונים, אבל כשהתקיעות יוצאים מלב נשבר אז הם עולים למעלה למעלה מאליהם, ולא יצטרכו לפתיחת שערים כלל. עכדה"ק.

(קו' מוהר"א ט"ב תש"ס)

צרות רבות סבבוני בתוך בתי בני ישראל, דברי ריבות בשעריך, היינו ברוחניות ריב של יצר טוב ויצר הרע המריבים בשערי בני אדם הן מחשבותיהם, ואינם מניחים אותם לקיים מצות ה', וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו, והוא ציון המצוינת של מרן הבעש"ט הקדוש אשר יש בו קדושת ארץ ישראל, ובזכותו הגדול והקדוש נזכה לפעול כל מילי דמיטב.

ובכן כאשר אנו הולכים להשתטח על ציון הקדוש עלינו לשפוך שיח לבבינו להשי"ת שזכותו הגדול יגן עלינו להוושע בדבר ישועה ורחמים, הלא הוא אשר

בחיים חיותו פעל נשגבות בתפלותיו הקדושים, וכמו שכתב הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטעבסק זללה"ה (במכתב הנדפס בסו"ס פרי הארץ מכתב ב) היה היה דבר השם ביד הבעל שם טוב ויגזור אומר ויקם, אחד היה, ומהקדמונים לא קם כמוהו, ואחריו לעפר מי יקום, עכ"ד. יש לנו הזדמנות נדירה אשר כזה לא יהיה לנו עוד, וצריכים אנו להתפלל ברגש דקדושה בהכנעה ובשברון לב יחד בהתרוממות הנפש, ולשפוך שיח לבבו בדמעות שליש להשי"ת, ובאמת זה

לבד שאנו זוכים להשתטח על ציונו הקדוש ולומר כמה מזמורי תהלים זכיה גדולה הוא לנו. יעזור השי"ת שיהיו לרצון אמרי פינו, ויתקבלו תפלותינו ברחמים וברצון לפעול כל מילי דמיטב לנו ולכל בתינו ועבור כלל ישראל, ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

העולם מספרים שכאשר ראו תלמידי הבעש"ט הק' זי"ע את בניו וזרעו אחריו שמחו מאוד, וה' מרגלא בפומיה לומר שכאשר רואים שהבעש"ט הק' הוליד בנים ובני בנים הרי זה סימן שהיה בשר ודם ואעפ"כ הגיע למדרגות נשגבות כאלו, כי בלאו הכי היה מקום לומר שעלה ונתעלה למדרגת מלאך, אולם כאשר העמיד תולדות רואים בחוש שאינו כן ועכ"ז הגיע למדרגות

גבוהות ונשגבות אלו. (ויהי בנסוע)

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

קדושת וסגולת חג השבועות

מעלת היום / קדושת הלילה / קבלת התורה

תספר והוא ע"ד עולם שנה נפש כמוזכר בספר יצירה וע"כ בשבועות שמקדש הזמן א"א להשלימו בזמן אחר שאינו אותו הזמן והזמן שעבר עבר וא"א להחזירו לעולם.

(דרשות חת"ס)

הנה ביום שניתנו לוחות שניות לבנ"י היתה מחילה וסליחה כי זאת היה ביוהכ"פ וניתן יום זה למחילה ולסליחה לדורות ומכל שכן בחג השבועות שניתנה התורה לישראל בוודאי שהוא יום מחילה וסליחה לבנ"י לדורות עולם.

(חסד לאברהם לשבועות)

י"ל טעם לשבח שפסח וסוכות הם כ"א ימים אחדים ויום חג השבועות הוא רק יום א' ולכאורה הוא העיקר והוא עפ"י דחז"ל (מגילה ו') מקום הארון אינו מן המדה משום דכל דבר שבקדושתו הוא יותר הוא בעולם הזה יותר בהסתר והעלם וכו' ולכן מחמת שהעיקר הוא התורה לכן הוא בכמות קטן יותר.

(הישר והטוב)

עצרת תרגומו בנישון לשון אסיפה דידוע שבמעמד הר סיני פסקה זוהמת ישראל ונתקן עי"ז חטא עה"ד שהטיל אז זוהמא בהם כנודע ונתקנו כל הנשמות שהיו כלולים באדה"ר כנודע והנה בכל שנה נתעורר אותו אור שהי במעמד הר סיני ויש תיקון לכל הנשמות ובאים למקומם כל הדברים שנתפזרו והיו עצרת מלשון אסיפה למקומם.

(תולדות יצחק)

חג הקדוש הזה הוא כלל המועדים של פסח וסוכות כי ענין יציאת מצרים הוא לדחות את ההיפך וסוכות הוא לכנוס תחת צל קדושתו יתברך ושבועות כולל שניהם וזה שנאמר במ"ת אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים רומז על קדושת חג הפסח שהוא דחיית ההיפוך ואשא אתכם על כנפי נשרים הוא קדושת חג הסוכות לחסות בצל כנפיו יתברך ואביא אתכם אלי הוא קדושת חג השבועות הכולל שניהם.

(תורת אמת)

מעמד הר סיני וקדושת היום הנשגב מתעורר בכל שנה בחג השבועות וכשאדם זוכה שומע הוא את הקול שמכריז אנכי ה' אלוקיך.

(קדושת לוי)

בשבועות מקבלין התורה ואז יכולין לקבל חיות חדש ולהמשיך רפואה להריאה.

(לקוטי עצות ברסלב)

קבלת התורה ע"י משה התעוררת בכל שנה ושנה בכתוב אנכי עומד בין ה' וביניכם "עומד" בהווה ולא עמדת.

(שפת אמת)

בחג השבועות מקבל האדם את התורה והמצוות בכוח וכן את כל ההרגשות הקדושות של כל השנה ובמשך השנה אם האדם משתדל ברגש ובחיות הוא מוציא לפועל את הכוחות שקיבל.

(הרה"ק האבני נזר מסוכטשוב)

חג השבועות הוא נגד יום כיפורים וכמו שיש ראש השנה עשיית ויום כיפור כן פסח הוא בחינת ראש השנה וימי הספירה הם כנגד עשיית וחג השבועות כנגד יוהכ"פ.

(בית אברהם)

ידוע מדברי קדושי עליונים שבכל ימים טובים חוזר הדבר לאיתנו הראשון ובחג השבועות מי שמזכך ומטהר את עצמו זוכה לפי מדרגתו לקדושה גדולה מעין קדושת ישראל במעמד הקדוש ביום הקדוש הזה בהר סיני וכמו שאז נפתח שער ענוה לישראל וכאמרו כן בכל דור ודור חוזר להיות כן לכל מי שמטהר ומזכך את עצמו ביום הקדוש הזה לבא למדת ענוה.

(מאור ושמש לשבועות)

מה שלא נתבאר בהדיא בתורה תשלומין לשבועות וכו' והטעם לזה כי חג המצות נקרא חג ע"ש האכילה שהוא מצות וסוכות נקרא ע"ש המקום ודירה שהוא סוכת ואמנם שבועות נקרא ע"ש הזמן המקודש שבועות ז' שבועות

בלילה הזה של חג השבועות ידיר השינה מכל מי שרוצה לדבק בקדושה ויעסוק בתורה כל הלילה.

(של"ה)

ויזהר האדם מאד למעט באכילתו בסעודת הלילה זו בכל מה דאפשר כדי שיוכל לעשות התקון של הלמוד בלילה הזה ותיכף אחר ברכת המזון ילך בוריוות לבית המדרש לעשות התקון של הלימוד ולא יבטל בשיחת חולין אף רגע כמימרא ח"ו.

(יסוד ושורש העבודה)

ומה גם בליל התקדש יתלהב האדם ויתעורר מאוד כי הזמן גורם קרבת אלוקים ועת להשליך אחרי גוו אליילי כספו אשר דבק בהם באהבה.

(לב דוד)

מנהג פשוט בישראל להיות עוסקין בתורה בליל זו של שבועות ומי שאינו ישן אפילו רגע כל הלילה ניצל מכרת אותו השנה שכן אותיות כת"ר הוא כרת ומובטח לו שישלים שנתו ולא יהיה לו שום היזק ומלאכי השרת מכתירים לנשמתו בכתר תורה אשרי לו בעולם הזה וטוב לו לעולם הבא.

(שערי ציון)

אמנם הנעורים ויהרו שלא יעסקו בדברי בטלה ואין צריך לומר בשחוק וקלות ראש כי אז נאה להם השינה.

(יעב"ק)

צריך לזהר מאד אחר התיקון שעשה בלילה שלא יפסיק בשום שיחה בטילה עד אחר שאמר במסוף קדושת כתר כי אז עולין כל קישוטי הכלה שעשה בלילה ע"כ יזהר מאד לטהר מחשבתו עכ"פ עד כתר זה.

(בעש"ט)

ויסעו מרפידים קשה למה איחר המוקדם כי פסוק זה היה לו להקדים קודם פסוק שלפניו שאמר באו מדבר סיני אולי שהוא ע"ד אומרים אהבה מקלקלת את השורה להקדים המאוחר שלהיות כי היא זה יום המקווה לבורא לתורה לעולם לעליונים ולתחתונים ומיום הבריאה הם יושבים ומצפים מתי יבואו בני"י מדבר סיני לזה כשהגיעו שמה לא עצרו כח לספר סדר הדבר ותיכף קדמה ההודעה באמרו ביום הזה באו וגו' הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק ושמוחו שמים וארץ כי זה הוא תכלית הבריאה ותקוותה ואח"כ חזר הכתוב להודיע פרטן של דברים.

(אור החיים יתרו)

והקרבנם מנחה חדשה ובכורים החביב לה' שעושה מרע טוב וממר מתוק ומחול קודש ושלא יעלה על דעתם כי כחם ועוצם ידם עשה את החיל הזה לעשות מרע טוב לזה אמר וקראתם בעצם היום הזה כל' שתקראו לומר שע"י עצם היום מקרא קודש והי' לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו שכ"כ קדושת היום גורם להשכיל להטיב עד שאתם צריכים לעשות מלאכת עבודה לזה כי עצמו של יום גורם לזה.

(י"ט פנים)

אמרתי כי אז בחג השבועות זמן השפעת פרנסה ובני חיי ומוזני כיון שהעולם נברא בשביל ישראל שנקראו ראשית ובשביל התורה שנקרא ראשית ובעת מ"ת עמודי שמים ירופפון אם לא יקבלו ישראל את התורה והפך העולם לתהו ובהו ע"ז מגיע לישראל העוה"ז דע"י קבלתם התורה הוי מצילים העוה"ז בדין מציל מזוטו של ים ומשלילתו של נהר שה"ז שלו.

(שער יששכר שבועות)

בכל המועדים שיש בהם מצות פרטיות מצה ולולב וכדומה אנו מברכין על כל מצוה ומצוה הברכה הראויה לה על נטילת לולב או על אכילת מצה וכדומה וזמנו של מצוה זו איננו בזמנו של זה וכל דבר ודבר בעתו מה טוב לא כן בחג הזה בקבלת התורה הנה נכללים בו כל התרי"ג מצות ביחד טועמיה חיים זכו לא תחסר כל בו.

(תפארת שלמה שבועות)

בשאר יו"ט איכא פלוגתא בין רש"י לתוס' ושאר ראשונים (ביצה ל"ג) אי איכא נשמה יתירה ולכן אינו ברור אם יכול האדם לכוון באכילתו לש"ש והדבר בספק מונח אכן בחג השבועות שיום שנתנה בו תורה היא וע"י זכות התורה בודאי יוכל האדם להגיע לזה שתהא כל אכילתו לש"ש (מהר"ם ט"ב לשבועות)

חסידי קדמאי לא הוי ניימי בהאי ליליא והוו לעאן באורייתא ואמרי ניתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין עלמין וההוא ליליא כנסת ישראל אתעטרא עליהו ואתיא לאזדוגא ביה במלכא ותרוויהו מתעטרי על רישיהו דאנן דוכאן להכי.

(זהר פ' אמור)

ודע כי כל מי שלא ישן בלילה כלל ועיקר ויהיה עוסק בתורה מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק והוראות הוויות האדם הוא בלילה הזה.

(שו"ע האר"י ז"ל)

באמת הקולות וברקים אינו דבר חידוש לפניו יתברך רק הוא לימוד להאדם כי קבה"ת היא נצחית בכל עת ובכל זמן שצריך האדם לעורר הקול והדיבור בהתורה (בית אהרן)

ולפי"ז מי שלא הכין א"ע קודם הליכה לקבלת התורה ואך עתה שהגיע תור המיוחד לקבל התורה מתחרט באמת על שלא הכין א"ע מקודם ומקבל עליו באמת שמהיום והלאה לא יוסיף לעשות הרע בעיני ה' אז לפעמים גדלה מעלתו ומדרגתו של זה ממי שהכין א"ע בכל כחו וטוהר את לבו כפי יכולתו והשגתו לקבלת התורה כי זה שהכין כדת הראוי לו לעשות בכל כחו אף שבודאי תגדל מעלתו ומדרגתו והלואי שנזכה לזה אבל אעפ"כ לא נעשה זה אלא בכח ושכל אנושי וכפי השגתו משא"כ במי שלא הכין א"ע כלום ועתה מתחרט ושב בתשובה גמורה ושלימה שאז בהכרח שהקב"ה יסייעו לילך ממדרגה למדרגה בחפזון ובשעשועא חדא וא"כ כל מדרגותיו באים לו בכחו של הקב"ה ועין לא ראתה אלקים זולתך ולכן מי יוכל לשער מדרגותיו של זה שזוכה אז בעת ההוא שא"א לבא בכח ושכל אנושי למדרגות האלו ואף ששכרו אינו גדול כ"כ השכר והזכות של זה שיגע וטרח לאסוף בכחו כל המדרגות אבל מקום מדרגות השב היא למעלה.

(קדושת יום טוב)

איתא במדרש בחדש השלישי וגו' ביום הזה באו מדבר סיני, ביום ההוא הול"ל ומהו ביום הזה, אלא לומר לך כ"ז שאתם קוראים לפני פרשה זו מעלה אני עליכם כאילו עמדתם לפני הר סיני וקבלתם את התורה מחדש עכ"ד המדרש, ויש בזה תנחומין והתחזקות גדול לבר ישראל שנתעורר בחג השבועות ומתבונן במצבו, איך שלא הכין א"ע כלום לקראת קבלת התורה, אל יפול רוחו ואל יתייאש לחשוב שאין לו תקנה עוד ח"ו כי באמת הרבה מצות שבתורה א"א במציאות בזמן הזה לקיימן בפועל כ"א בלימוד התורה וקריאה בתורה ומעתה אם פעולת המצוה בעצמה נשלמה ע"י הקריאה, ומעלה עליו הקב"ה כאלו עשה, מכ"ש הכנה למצוה, וע"י שקוראין בתורה בחג השבועות בחדש השלישי לצאת בני מארץ מצרים וגו' וקבלת נעשה ונשמע והכנת הקדושה שעשו ישראל מר"ח עד יום מ"ת כמפורש בסדר הפרשה, וישתדל לכון בקריאתה שמשתוקק בכל כוונתו ורצונו להכין ולהתקדש לקבלת התורה הרי נחשב לו הקריאה כאילו השלימה בפועל, וכמבואר במדרש הנ"ל.

(דברי יואל יתרו)

שלשה ענינים הם עקרי ההכנה לקבלת התורה שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם נחלת שדי היא תורתנו הנעימה, הא' הוא התגברות והתעצמות בעסק התורה כי העצלות הוא עשב המפסיד השגתה, ולזה תמצא כי כל מקום שזוכרנה ה' לתורה ידקדקו לומר לשון חזק ואומץ עד גדר שימית עצמו עליה וכנגד זה אמר הכתוב ויסעו מרפידים לא בא להודיע מקום שממנו נסעו שאם כן היה לו להקדימו קודם תחנונים, אלא נתכוין לומר שנסעו מבחינת רפיון ידיים והן עתה נסעו מבחינה זו והכיני עצמם לעבוד עבודת משא בנועם ה' והוא אומרו ויבואו מדבר סיני וענין ב' הוא השפלות והענוה כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשפיל עצמו ומשים עצמו כמדבר וכנגד זה אמר ויחנן במדבר פירוש לשון שפלות וענוה כמדבר שהכל דורכים עליו, וענין ג' הוא בחינות ייעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים לא שיהיו בד בבד, שעליהם אמר הכתוב חרב אל הבדים אלא יתוועדו יחד ויחדדו זה לזה ויסבירו פנים זה לזה וכנגד זה אמר ויחן שם ישראל לשון יחיד שנעשו כולן יחד כאיש אחד והן עתה הם ראויים לקבלת התורה.

(אור החיים יתרו)

ויהרר כי הגם שיש לשמוח ולאכול וכמו שמצינו דגדולי עולם שמחים ושבעו ויתענגו מ"מ יקיים וגילה ברעדה כי התורה נתנה ברדת ואימה וגם הוא זמן דין על פירות האילן עוד יוסיף אומץ לתת חלק ביום לתורה כיד ה' הטובה עליו ויום קדוש כזה אל ישלחו ריקם מלימוד התורה והשם אורחותיו מוצא מקום לנוח מעט ולשמוח בשמחת יו"ט בסעודה וללמוד תורה ביום שקבלה.

(לב דוד להחיד"א)

בעצרת נידונים על פירות האילן (ר"ה ט"ז) האילן רומז על בחי' האדם עץ השדה שלפי קבלת התורה שלו בחג הק' הזה משפיעים עליו השפעת העבודה בכל השנה.

(תולדות אהרן)

לבאר מה שאנו אומרים בנוסח התפלה זמן מתן תורתנו והי' די לומר מתן תורה מהו תורתנו ונראה דהאמת כל אחד מישראל לפי תיקון וכשרון פעולתו כן הוא מקבל חלק תורתו וזהו מתן תורתנו שהוא מתן תורה של כל אחד לפי כשרון מעשיו.

(דעת משה)

ויהי קול השופר הולך וחזק מאד מאד ה' הוא אד"ם כי

טעמים ורמזים שונים מספרי רבותינו, על עניני ומנהגי חג מתן תורתנו

מילתא בטעמא

שמות החג

למביני מדע, וזה פירש הפסוק, מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ, כי חפץ היא מלשון כלי דהיינו התעוררות ההוא שבא אל האדם צריך תיכף ומיד כלי, וזהו עד שתחפץ עכ"ל אף שאין זה לשונו ממש, והנה בשעת מתן תורה שהיה בודאי לישראל אז התעוררות גדולה, ולא היה להם עדיין שום מצוה לעשות להתעוררות כלי, מוכרח לומר שהיו מקיימים מצות הגבלה, שהזהיר משה רבינו ע"ה שלא ליגע בהר, והם היו נעצרים מליגע, וממצוה הזה היו עושים כלי להתעוררות, ועל זם זה נקרא בשם "עצרת".

(קדושת לוי)

מפני שכל החגים יש בהם מיני עבודות להבוב"ה, האחד הוא בעשיית המצוה השייכת לחג פלוני, כגון בפסח אכילת מצה ודומיהן, והשני הוא איסור עשיית מלאכה, ובחג השבועות אינו כן, רק מצוה אחת דהינו שאנו נעצרים מעשיית המלאכה, ולכן נקרא עצרת.

(קדושת לוי)

מהספירה שסופרים ישראל שבעה שבועות נעשה חג, לכן נקרא חג השבועות.

(זרע קודש)

וביום הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה', י"ל הטעם, שחג השבועות נקרא יום הבכורים, דאם זוכים לקבל התורה"ק בחג השבועות כראוי, נפסקה זוהמתו ומבטל היצר הרע, וכמו שכתוב ברעיא מהימנא (אמור) דבעצרת לא נזכר חטאת כמו בכל המועדות בגין דיבטל היצ"ה"ר ולכן נקרא יום הבכורים, כי ליום כזה משפט הבכורה, כי הוא ראשית אוננו.

(צמח צדיק)

איתא בזה"ק שחסידי הראשונים היה נעורים כל הלילה דחג השבועות ועוסקין בתורה וכבר נהגו רוב הלומדים לעשות לפי שישראל היה ישנים כל הלילה והוצרך הקב"ה להעיר אותם כמובא במדרש לכן אנו צריכים לתקן זה, ובה אפשר לפרש הטעם שנקרא היו"ט עצרת לזכרון שיהיה נעצרין מן השינה.

(מגן אברהם)

"שבועות" כי נשבע הקב"ה שלא ימיר אותנו, ואנחנו נשבענו לו שאין אנו ממירים אותו ח"ו.

(אור החיים בספרו טור ברקת)

וצוה בחג המצות שבעה ימים בקדושה לפנייהם ולאחריהם כי כולם קדושים ובתוכם ה', ומנה ממנו תשעה וארבעים יום שבעה שבועות כימי עולם, וקדש יום שמיני כשמיני של חג, והימים הספורים בינתיים כחולו של מועד, בין הראשון והשמיני בחג, והוא יום מתן תורה שהראם בו אשו הגדולה ודבריו שמועו מתוך האש, ולכך יקראו רבותינו ז"ל בכל מקום חג השבועות עצרת, כי הוא כיום שמיני של חג שקראו הכתוב כן.

(רמב"ן אמור)

עו"ל על פי דברי הרמב"ן שפירש על פסוק (שה"ש ב, ז) מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ, ופירש כשמוגיע לאדם איזה התעוררות של יראה ואהבה להבורא ב"ה, אזי תיכף ומיד יראה לעשות לה כלי, היינו שיעשה תיכף איזה מצוה, דהיינו שיתן צדקה או ישב תיכף ללמוד וכדומה, כי ידוע שהתעוררות הבאה אל האדם בפתע פתאום הוא אור הנשפע עליו מלמעלה, ונקרא בחינת נשמה, אזי צריך האדם להלבישה בגוף, בכדי שיהיה לה חיזוק ובסיס שלא יהיה מוטת ח"ו, כידוע

שינת ישראל

שנתקדשו לקרותם בשם ממלכת כהנים ע"כ היו ישנים עד שלוש שעות.

(אמרי נועם)

אמרו ז"ל שינת עצרת עריבה והיו ישנים על מיטותיהן עד שבא משה ועוררן, י"ל בדרך צחות יען כי אחז"ל שכן דרך מלכים לעמוד בשלוש שעות וכיון

עו"ל טעם לשבח על מה שישנו ישראל בליל קודם מתן תורה, דקיימ"ל בסי' ד' באו"ח, שבבוקר צריך נט"י משום שנעשה ע"י השינה כבר' חדשה, והנה ישראל לא החשבו עצמם לראויים לקבלת התורה לזאת דימו בנפשם שישנו כל ליל שבועות, למען יהי בבוקר כבר' חדשה, ואז יהי ראויים לקבלת התורה, אמנם לפי"ז צ"ל אם זאת היתה כוונתם, למה צריך הענין תיקון בזה"ז להיות נעורים, אמנם כאשר אם אדם יושב בהתבטלות וחושב עצמו כאין ואפס, יכול ג"כ להביע למדריגה זו להיות כבר' חדשה, הרי היו ישראל יכולים לישוב במחשבה זו ולא לישן ולזה צריך תיקון.

(מעגלי צדק)

ידוע דלכן המנהג להיות נעור בליל שבועות כיון דבליל קודם מתן תורה ישנו ישראל, ויש ליתן טעם אמאי באמת ישנו והא הסברה נותנת שבליל קודם מתן תורה יהיו נעורים כל הלילה ולצפות מתי יגיע השעה, וי"ל עפ"י דא"י במדרש כשעלה משה למרום אמרו מלה"ש תנה הודך על השמים ע"כ והנה ידוע דהעולם שממנו נחצבו נשמות ישראל הוא יותר גבוה מעולם המלאכים וידוע דבכל לילה הנשמה עולה למעלה ונותנת דין וחשבון על כל מעשיה, ולכן י"ל דלכן הניחו א"ע לישן כדי שיעלו נשמותיהם לעולמם ויראו שנשמותיהם הם בעולם גבוה יותר מן המלאכים ולכן יקבלו הם התורה ולא המלאכים. (הרה"ק ר' יעקב יצחק אלחנן הלוי רוטנבערג הי"ד)

קריאת מגילת רות

בה דהמע"ה הוא ע"י התורה שנא' בי מלכים וכו' ולטעם זה אנו אומרים רות בשבועות שהוא שעת מ"ת ששם כתב לידת דוד המלך שזכה בכתר מלכות להורות שע"י כתר תורה שכל' בה בי מלכים וכו' זכה דוד לכתר מלכות. (קדושת לוי)

זכר למעמד הר סיני שקיבלו אז ישראל סך תר"ו מצות נוסף על הז' מצות שנצטוו בני נח, ולזה נתקן לומר מגילת רות בחג הזה כי רות במספר תר"ו.

(תשואות חן)

י"ל בדרך רמז עה"כ ויט שמים וירד ו'ערפל ת'חת ר'גליו, ר"ת רות, אשר יצא ממנו דוד ב"ן ישי עולה בגימ' וערפ"ל והוא תחת רגליו שהוא נצח והוד ע"כ באותו יום שהי' אז ויט שמים וירד אומרין רות לרמז על וערפל תחת רגליו.

(אמרי נועם)

קורין מגילת רות בשבועות משום דאחז"ל ביבמות שבגלל אותה צדיקת נתחדשה ההלכה עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית והוי כעין קבלת התורה שנמסרה לחכמי כל דור לדרוש בהם כהבנתם.

(חידושי הרי"ם)

י"ל עפימ"ש האוחה"ק (בראשית) דהגאולה שלימה העתידה תהי' בזכות התו"ק עיי"ש, והנה בתפלה אנו מתפללים את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתיך, כי שורש ישועתן של ישראל הוא מזרע בית דוד וממנו יבוא משיח וע"כ ראוי לקרות מגילת רות שבה קורין שורש לידת מלכות בית דוד.

(דברי יואל)

טעם שקורין מגילת רות בשבועות להיותה סיפור תולדות כסאות לבית דוד לנטוע בנפשותינו מדת הבטחון שנאמין בו כאשר השי"ת שמר הבטחתו לישראל, אשר הבטיחם ע"י משה בהוציאן את העם, ויתן להם חוקים טובים וישרים וחי בהם, על אחת כמה וכמה ישמור הבטחתו השנית ויצר חטר מגזע ישי.

(הרב רבינו בן יחי')

דאחז"ל (ירושלמי חגיגה) שדוד המלך נפטר בעצרת, והקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום אל יום, וא"כ ודאי נולד דוד בעצרת, ע"כ קורין השתלשלות יחוסו בעצרת שהוא יום הולדו.

(תבואות שור)

טעם לקריאת מגילת רות בשבועות, כי הנה נמצא במגילת רות פ"ה פסוקים כמנין בוע"ז, להורות שלא ניתנה התורה אלא ע"י צער ויסורין של עוני.

(ברכי יוסף)

אמרו ז"ל שינת עצרת עריבה והיו ישנים על מיטותיהן עד שבא משה ועוררן, י"ל בדרך צחות יען כי אחז"ל שכן דרך מלכים לעמוד בשלוש שעות וכיון שנתקדשו לקרותם בשם ממלכת כהנים ע"כ היו ישנים עד שלוש שעות.

(אמרי נועם)

עוד טעם מה שאנו אומרים רות בשבועות יבואר ע"פ מאמר חז"ל (יומא ע"ב:) שלשה כתרים בעולם כתר כהונה כתר מלכות כתר תורה, כתר כהונה נטל אהרן כתר מלכות נטל דוד המלך, כתר תורה וכו' שמה תאמר וכו' שנאמר בי מלכים ימלוכו נמצא עיקר כתר מלכות שזכה

אכילת מאכלי חלב

מפרמישלאן זצוק"ל שאמר שמי שאינו אוכל מאכל לביבות (בצק ממולא בגבינה) בחג השבועות, סימן שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני.

(דברי מאיר)

בשם הרה"ק ר' פנחס מקאריץ ז"ע, כי הואיל וביום זה נתנה התורה הקדושה, אשר עפ"י מאמרם ז"ל אינה מתקיימת אלא במי שדעתו שפלה עליו, כדמיון המים שיורדין ממקום גבוה למקום נמוך, ואשר לכן גם היו לומדים בדורות הקדמונים כשהיו יושבין על גבי הארץ להורות הכנעה ושפלות כלפי תורתנו הקדושה, לכן אוכלים ביום הזה מאכלי חלב המורים על קטנות כנודע.

(הרה"ק ר' משה מסאוראן ז"ע)

וי"ל יסוד לאכילת גבינה בשבועות לזכר הר סיני שאחד משמותיו הוא "גבנונים" כלומר נקי כגבינה.

(הקדוש ר' שמשון מאוסטרפולי זצ"ל)

י"ל עפ"י המדרש דהקב"ה אמר להמלאכים לא זהו שאכלתם אצלו בשר בחלב, דלכאורה קשה דהרי מבואר שאכלו קודם חלב ואח"כ בשר, וי"ל עפ"י מש"כ בשם היהודי הק' הטעם דאסור קודם בשר ואח"כ חלב ולא להיפוך, דחלב הוי רחמים [ונרמז בקרא להגיד בבקר חסדך, ר"ת חלב] ובשר הוי דין, ואנן קיי"ל תתאה גבר, ולכן קודם חלב, ואח"כ בשר מותר, דרחמים יגבר משא"כ להיפך, ומיושב המדרש הנ"ל דא"ל הקב"ה לא זה וכו' לא אכלתם רק להיפוך אכלתם קודם חלב ואח"כ בשר וא"כ מגיע התורה לישראל דתתאה גבר, וישראל הם התחתונים ולרמז זאת אוכלים מאכלי חלב.

(קול דודי)

נוהגין לאכול בשבועות מאכלי חלב ואחר כך בשר עיין במג"א והנ"ל בזה על פי דאיתא במדרש על הפסוק ומשה עלה וגו' באותו שעה בקשו מלאכי השרת לפגוע בו צר הקב"ה פניו דומה לאברהם א"ל הקב"ה לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו, אמר הקב"ה למשה לא נתנה לך התורה אלא בזכות אברהם וכו' וצריך ביאור, ונ"ל בדרך דרוש על פי מה שכתב בתשובות חת"ס [יו"ד סי' ע"ג] אהא שאמרו חז"ל קיים אברהם אבינו כל התורה אפילו עירובי תבשילין, ופירשו התוס' שהיה נזהר מלערב תבשילי חלב עם תבשילי בשר, שהרי כתיב ויקח חמאה וחלב והדר בן הבקר ולא להיפך, ואמר הוא דהרבותא בזה דבן נח מצווה על אבר מן החי, ממילא חלב נאסר להם

טעם שאוכלין מאכלי חלב בשבועות, דאיתא ויעש שלמה משה לכל עבדיו, מכאן שעושין סעודה לגמרי של מצוה, ובשבועות גומרין מצות ספירת העומר, ולכן עושין סעודה, ואם היו עושין סעודה בשר, אין היכר אם לשם זה אם לשם יו"ט, לכן עושין מחלב.

(אמרי פנחס)

עוד טעם לאכול חלב בשבועות, כי לכו"ע ניתנה התורה בשבת, ותיכף משקיבלו עליהם את עול התורה, נעשו תשושי כח, שהתורה מתשת כח, וע"כ אכלו חלב לרפואה, שהיא מאכל לתינוקות.

(חיד"א)

זכר לאבותינו בשעת מ"ת, שהלכו לבתיהם ולא מצאו מה לאכול תיכף כ"א מאכלי חלב, כי לבשר צריך הכנה מרובה לשחוט ולנקר ולמלות, ולבשל בכלים כשרים לכן הוצרכו לאכול חלב.

(משנ"ב סי' תצ"ד)

בתו"ט נותן הטעם שבברהמ"ז אומרים נברך אלוקינו ובברכת התורה אומרים ברכו את ה', כיון שמוזנות נותן לנו הקב"ה בדין כיון שבראנו כביכול מחויב לפרנס אותנו משא"כ נתינת התורה זוהי מצד חסדו ית"ש ע"כ מברכין על התורה ברכו את השם שם החסד ורחמים, ועפ"י ד' ביום מתן תורתנו שניתנה לנו בחסדו הטוב אוכלים מאכלי חלב רמז לגוון לבן שהוא חסד.

(בני יששכר)

נראה פשוט לפי מה שאמרו חכמי המחקר אשר כוחות המזון שיש בחלב לא נמצא בשום דבר שבעולם, כי אם על הלחם יחי' אדם הלא הוא צמא למים, וגם מים בלבד בוודאי אינו מזין, משא"כ חלב אנו רואים שהוולד יונק, ובוה נתגדל ויש בו כח אכילה ושת"י כי היא כוללת חיות הגופניות כמו כן התורה היא כוללת חיות הרוחניות ונקראת בשם לחם ובשם מים, כמ"ש לכו לחמו בלחמו, וגם כל צמא לכו למים והוא כוללת הרוחניות, ע"כ ביום מתן תורה אוכלין חלב שהוא חיות הכוללת כמו התורה כי המצוות ומעש"ט הם עניני פרטיות וכל מצוה פועלת בשורשה, משא"כ תלמוד תורה כנגד כולם והוא כוללת כל חיות הרוחניות.

(אמרי נועם)

מקובל בשם הרה"ק ר' ארון לייב הגדול

למלאכים לא זהו שאכלתם אצלו, כלומר חמאה וחלב ואחר כך הבן בקר, ועל כן מדהקפיד על זה מוכח דחלב בהמה חיה היה, ואם כן לבני נח היה אסור מכח אבר מן החי ואיך אכלתם, על כרחך משום שאז כבר יצאו מכלל בני נח להקל כדן ישראל בשביל שעתידים לקבל התורה ואם עכשיו תפגעו בו ולא תתניהו לקבל, אם כן איגלאי מילתא שלא הו עומדים לכך ודין בני נח להם, ואיך אכלתם אכילת איסור ומכח טענה זו הניחוהו, ועל כן אמר ה' למשה לא נתתי לך התורה אלא בזכות אברהם, היינו מה שהאכיל למלאכים חמאה וחלב ואחר כך בן הבקר, שמה מוכח שהיה חלב חיה אלא שאכלו בשביל שעתידים לקבל התורה, ודין ישראל היה להם על שם העתיד, ובכל זה הניחו מלאכים למשה לקבל התורה על כן לזכר זה נוהגין לאכול מאכלי חלב ואחר כך בשר, וזה ענין נחמד פטפטיא דאורייתא טבין.

(י"ט פנים)

עד שניתנה תורה ונתחדש היתרה, וממילא גם לבני נח שרי מטעם מי איכא מידי וכו', אבל קודם מתן תורה נאסרה, ואם כן מדהאכיל אברהם אבינו חלב, שמע מינה שכל כך נתעצם בשמירות התורה עד שלא נתנה, עד שיצא מכלל בן נח אפילו להקל, ולא הוא לבדו אלא אפילו כל האורחים, אלא דלכאורה ליכא הוכחה מזה דדילמא חלב שחיטה האכילם וליכא אבר מן החי, על כן הוכיח הגמרא מדהקפיד על עירובי תבשילין חלב עם בשר, שמע מינה דחלב מבהמה חיה היה ולא שחוטה, דאם כן לית ביה משום בשר בחלב דאורייתא, ואין להקפיד לאכול אחר בשר כדמשמע מ"ש הט"ז (ס"ז צ"ס"ק י"ב) ומוכח מעירובי תבשילין דלא היה חלב שחוטה ואם כן איך אכלוהו הא נאסר מכח אבר מן החי, אלא על כרחך יצא להקל, עכ"ד. ומועתה כיון שעתידין ישראל לקבל את התורה אם כן איגלאי מילתא למפרע שלא היו עומדין לכך והיה להם דין בני נח, וזה שאמר הקב"ה

שטיחת עשבים

לפניך יש ידים ורגלים למנהגן של ישראל לעטר התורה בשושנים וורדים ביום מתן תורתנו.

(בני יששכר)

ועל כן מעמידים אילני סרק בבית הכנסת בשבועות לומר גם אילני סרק יש להם חלק בתורה

(חת"ס)

נוהגים לשטוח עשבים בחג השבועות ונראה טעמו כדאי' שמש רבינו ע"ה נולד בז' אדר וכתב ותצפנהו שלשה ירחים ואז ותשם אותו בסוף ה' זה בשבועות וזכר לנס הזה שוטחים עשבים.

(הגר"מ בנעט זצ"ל)

אפ"ל רמז טעם למנהגן של ישראל על מה שכתב המג"א (או"ח סי' תצ"ד) נוהגין להעמיד אילנות בבכ"ה"ס ובבתים לזכר שבעצרת נידונו על פירות האילן, עכ"ל, לכאורה הסברא שבעצרת שהפירות נידונים יעשו זכר בפירות, ובט"ו בשבט באילנות, אולם רמז גדול יש בו דכשהאבות נידונים בב"ד של מעלה, מסתכלים גם במעשה הבנים לראות איך נחתנו על ידם, ואם העמידו זרע בירך גידולי קודש לתורת ה' ועבודתו, ובערך זה דנים אותם, וכשהבנים נידונים מסתכלים במעשה אבותיהם, ובערך זה המה נידונים, וע"כ בעצרת מתפללים על הפירות ע"י זכירת האילנות, ובר"ה לאילנות עושים זכר בפירות, וברא מזכי אבא.

(דברי יואל)

נוהגין לשטוח עשבים בבכ"ה ובבתים זכר לשמחת מתן תורה שהיו עשבים סביב הר סיני שנאמר גם הצאן והבקר אל ידעו וגו', ש"מ שהיה שם מרעה.

(לבוש)

כדי שיזכרו שבעצרת נידונו על פירות האילן ויתפללו עליהן.

(מגן אברהם סי' תר"ד)

מנהג ישראל תורה היא להכין שושנת ורדים ושאר עשבים בשמים בחג השבועות, נ"ל ע"פ דברי המדרש פרשת אחרי (ויק"ר פ' כ"ג) על פסוק (שה"ש ב') כשושנה בין החוחים ר' עזריא בשם ר' יהודה ב"ר סימון, משל למלך שהיה לו פרדס נטוע שורה של תאנים ושל גפנים ושל רמונים ושל תפוחים, ומסר לארזים והלך לו, לאחר ימים בא המלך והציץ בפרדס לידע מה עשה, ומצאו מלא חוחין ודרדרים, הביא קצצים לקוצו וראה בו שושנה אחת של ורד נטלה והריח בו ושבת נפשו עליו, אמר המלך בשביל שושנה זו ינצל כל הפרדס, כך העולם כולו לא נברא אלא בשביל תורה לאחר כ"ו דורות הציץ הקב"ה בעולמו לידע מה עשה ומצאו מלא מים במים, דור אנוש מים במים, דור המבול מים במים, ודור המפלגה מים במים, והביא קצצים לקוצצו שנאמר (תהלים כ"ט) ד' למבול ישב, וראה בו שושנה אחת של ורד אלו ישראל, ונטלה והריחה בשעה שנתן להם עשרת הדברות, ושבת נפשו עליו בשעה שאמר ישראל נעשה ונשמע, אמר הקב"ה בשביל שושנה זו ינצל הפרדס, בזכות תורה וישראל ינצל העולם כולו עכ"ל, הרי שלך

דברי חיזוק והתעוררות

בענין שכ"א ראוי ויכול להתפלל על עסק וקבלת התורה

מאת

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

מתוך סעודת רעוא דרעווין פרשת נשא העל"ט

אנגעטראגן. און דאס איז א חיזוק פאר א איד אז
הקב"ה טראגט אן פאר די תורה פאר די בני עשו
ובני ישמעאל פאר אזעלכע גרויסע בעלי עבירה,
דאך האט זיי הקב"ה אנגטראגן, איז א איד ווי
אזוי ער זאל נאר נישט אויסזעהן, איז דאך בעסער
פיל בעסער פון די בני עשו ובני ישמעאל, ממילא
קען ער זיך מחזק זיין אז ער זאל עוסק זיין אין
תורה.

כ"ט דעם קען מען פארשטיין ער האט אנגטראגן
פאר די בני עשו, מאי כתיב ב', האט ער איהם געזאגט
לא תגנוב, פאר איהם געזאגט לא תנאף לא תרצח, פאר
יעדען איינעם געזאגט, אי הכי לא בעינא, ער איז שטופ
אין די תאוה, דער איז א רוצח, דער איז א גנב, דער איז
אזוי און דער איז אזוי, טאקע דאס האט דער באשעפער
געוואלט ארויסברענגען, אז זיי זאלן ארויסברענגען די
אייגענע בחינות, די עבירות חמורות ביותר וואס זיי זענען
אזוי געזינקען, אז זיי קענען זיך נישט אפרייסן, דאך
הקב"ה האט דאס געוואוסט ער האט געוואלט זיי זאלן
דאס ארויסברענגען און מוזאל הערן, אז די בני עשו ובני
ישמעאל רעכענען זיך אויס זייערע מדריות שפילות ווי
זיי זענען, אידן זאלן זיך פון דעם קענען אפלערנען, טאקע
וועגן הקב"ה האט דאס געוואוסט ווי אזוי זיי זענען, דאך
האט זיי אנגטראגן די תורה כדי צו ווייזן, אז לא ידה ממנו
נדה, וויאזוי מ'זעהט נאר נישט אזוי, א איד איז דאך אלץ
בעסער מיט א ק"ו, - אזוי זאגט ער - אז מ'ה דאך די
בני עשו ובני ישמעאל, כש"כ א איד וואס איז
געבעך נכשל געווארן און האט זיך נישט געקענט

...ד"י זעלבע ענין קען זיין יברכה ה' בתלמוד, שטייט
פון רבי הערש'לע ליסקער שטייט ה' מסיני בא וזרח
משעיר למן, דרשענען חו"ל החזיר הקב"ה על כל אומה
ולשון, ער האט זיי געבעטן זיי זאלן מקבל זיין די תורה,
אומה"ע האבן נישט געוואלט מקבל זיין די תורה, האט
ער געגעבן פאר כלל ישראל. פרעגט ער א קשיא מעיקרא
מאי קסבר, הקב"ה האט דען געהאט א חו"א אז אומה"ע
וועלן מקבל זיין די תורה, איז וואס איז ער געגאנגען ער
האט מחזיר געווען כל אומה ולשון זיי זאלן מקבל זיין די
תורה, ער האט דאך געוויסט אז זיי וועלן נישט מקבל זיין
די תורה.

זאגט ער אזוי, הקב"ה האט געוויסט אז
ס'וועט זיין א מצב ביי כלל ישראל, א איד וועט
וועלן זיך מקבל דעם עול התורה, ס'וועט איהם
אנכאפן א חשק, ער זאל לערנען טוהן מצות
ומעש"ט, טוהן דעם רצון ה', וועט קומען דער
יצה"ר און ער וועט איהם אנהייבן צו דערמאנען,
זיינע חטאים וואס ער האט חוטא, און דו וויסט
עוסק זיין בתורה, דו ביסט דאך א גרויסער בעל
חוטא, דאס איז נישט פאר דיר, דאס איז נישט
פאר אזעלכע וואס האבן געטוהן עבירות, כדי
אפצווענדן די טענה, האט הקב"ה מחזיר געווען
מיט די תורה על כל אומה ולשון, כדי צו ווייזן
הקב"ה האט אנגטראגן די תורה פאר אלע ע'
אומות, אפילו פאר די בני עשו פאר די בני
ישמעאל, וואס זענען מלא חטאים עוונות
ופשעים אויפן ארגסטן אופן, דאך האט מען זיי

מתגבר זיין אויף יצה"ר, איז אוודאי כי לא נאה כי לא יאה, ער זאל זיך מחזק זיין ער קען עוסק זיין בתורה, אז פאר איהם איז געמאכט געווארן, די תורה איז פאר איהם, ער זאל זיך נישט מייאש זיין, קיינער זאל נישט מייאש זיין פון לימוד התורה.

דאס איז יברכך ה' בתלמוד, דער אייבישטער בענטשט בתלמוד, וואספארא מצב א איד זאל נאר נישט זיין קען ער אלץ עוסק זיין אין תלמוד תורה, מוהיבן זכו ישראל לברכת כהנים ממתן תורה, פון מתן תורה וואס זרח משעיר למו הופיע מהר פארן, הקב"ה ביי מתן תורה איז ארומגעגאנגען על כל אומה ולשון, השי"ת האט נישט געקוקט ווי אזוי מ'זעהט אויס, נאר מ'זאל מקבל זיין די תורה, א איד קוקט דאס אן, געבט דאס דברי חיזוק, יברכך ה' בתלמוד, ער זעהט א ברכה בלימודו, ער זעהט ער קען עוסק זיין בתורה, זיין תורה האט א חשיבות, ער קען זיך מקבל, זיין א מוסף והולך אין לימוד התורה.

שטייען מיר יעצט געציילטע טעג פאר הייליגן יו"ט שבועות, יו"ט שבועות וואס השי"ת איז אראפגעקומען אויף בארג סיני געבן די תורה פאר כלל ישראל, אידן זענען געווען אין א מדרגה גבוה ונשגבה, אידן האבן געזאגט נעשה ונשמע, מקבל געווען מאהבה מיט א תשוקה, מיט א געוואלדיגן חשק עוסק צו זיין בתורה, מקיים זיין מצות ומעשים טובים, מיט אלע רמ"ח איברים און אלע שס"ה גידים, מדבק זיין אין די דרכי התורה, דבוק זיין אין השי"ת און די תורה הקדושה. ס'קומט די יו"ט שבועות, ארובות השמים נפתחו, קומט אראפ א גרויסע שפע, א רוחניות'דיגע שפע, א אור פון א תשוקת התורה, מ'קען זוכה זיין צו א בחינה פון נעשה ונשמע, מקבל זיין עול תורה מיט א חשק און מיט א תשוקה, די קריאה איז דאך מעורר די זמן, און כש"כ די זמן אליינס.

נאר יעדער גלייבט באמונה שלימה, יעדער איד ווען ס'קומט יו"ט שבועות ווערט נתעורר מיט א פרישן חשק מקבל זיין די עול תורה מחדש, פריש זאגן נעשה ונשמע, אבער מ'דארף זיך גרייטן, אידן צו מתן תורה האבן זיך

צוגעגרייט מיט הכנה דרבה, זיך צוגעגרייט די זיבן וואכן, די שבע שבתות תמימות תהינה, צוגעגרייט צו מתן תורה, און כש"כ ווען ס'איז געקומען די שלשת ימי הגבלה, השי"ת האט געזאגט וקדשתם היום ומחר, אידן האבן זיך מקדש געווען און מטהר געווען, זיך צוגעגרייט די דעם מעמד הנבחר, דעם הייליגן מעמד מקבל צו זיין די תורה, ס'קומט די שלשת ימי הגבלה ווערט נתעורר דאס וואס אידן האבן זיך געגרייט די הכנה דרבה, וואס אידן האבן זיך צוגעגרייט צו מתן תורה.

שטייט אין ייטב פנים ויהן שם ישראל, טייטשט ער דאס אויס אויף א לשון תפילה, איד האבן מתפלל געווען והערב נא ה"א את דברי תורתך בפניו, פאר מתן תורה האבן אידן מתפלל געווען. דער ר"ר הערש פון רימאנוב ז"ל זאגט וואס האבן אידן געטוהן אין די שלשת ימי הגבלה, זאגט ער אידן האבן מתפלל געווען והאר עינינו בתורתך, ודבק לבינו במצותיך, אידן האבן מתפלל געווען אז דער אייבישטער זאל זי דערלייכטן די אויגן, אידן האבן זיך אויסגעוויינט, אידן האבן זיך אויסגעבעטן די תפלה פון אהבה רבה, ותן בלבינו בינה להבין ולהשכיל, אידן האבן געוויינט און מתפלל געווען צו השי"ת, אז מ'זאל זוכה זיין צו פארשטיין די תורה הקדושה וואס דער אייבישטער וועט געבן פאר כלל ישראל.

מ'גייט אריין אין די שלשת ימי הגבלה מ'דארף מאכן אן הכנה דרבה צו מתן תורה, די ערשטע זאך דארף זיין וקדשתם היום ומחר, מ'זאל זיך פירן בקדושה וטהרה, מ'זאל זיך אכטוג געבן אין אלע עניני קדושה, דאס איז די ערשטע זאך א הכנה אויף מתן תורה, ווידער דאס וואס דער ר"ר הערש זאגט, אידן האבן מתפלל אין די שלשת ימי הגבלה, והאר עינינו בתורתך, דאס דארף מען יעצט מאכן אן הכנה, אויסבעטן ביים הייליגן באשעפער פארן יו"ט שבועות אז מ'זאל זוכה זיין, להבין ולהשכיל ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים. מ'זאל זוכה זיין צו לימוד התורה צו הבנת התורה, צו ידיעת התורה, זוכה זיין צו קיום התורה והמצוות, מיט אלע רמ"ח איברים ושס"ה גידים.

אין די פרשה פון מתן תורה האט השי"ת געזאגט כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, [וברשי"]

נשבר הערט השי"ת צו די תפילה.

אין האב געקלערט ס'קען זיין די מדרש הים ראה וינוס, ער האט געזעהן ברייתא דר' ישמעאל, מ'איז געקומען צום ים ויצעקו בני ישראל אל ה', אידן האבן מתפלל געווען די ים האט גע'טענה'ט אז אידן זענען נישט ראוי, מחמת כבוד העבודה זענען זיי נישט ראוי די תפילות זאלן נתקבל ווערן, האט זיך די ים נישט געוואלט שפאלטן, ער האט געזעהן ברייתא דר' ישמעאל, וואס דרש'נט א ק"ו, וישמע אלקים אל קול הנער, באשר הוא שם, השי"ת האט צוגעהערט די תפילה פון ישמעאל, כש"כ די תפילות פון כלל ישראל ווי אזוי מ'זאל נאר נישט אויסזעהן, איז ער אלץ בעסער פון ישמעאל איז השי"ת מקבל די תפילות.

ס'קומט צו די הייליגע טעג, די יו"ט שבועות, די הייליגע טעג ווען אידן זענען מתפלל צו השי"ת, הערט השי"ת צו די תפילות פון אידישע קינדער, מיט א ק"ו פון ישמעאל, מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים, כהנים בענטשן אידישע קינדער, השי"ת איז מקבל די ברכה פון די כהנים וואס זיי בענטשן אידישע קינדער, יהיה באיזה אופן שיהיה ווי אזוי כלל ישראל זעהט אויס, מיט א ק"ו, מ'האט מקבל געווען די תפילות פון ישמעאל, דער אייבישטער איז מקבל די תפילות פון אידן, אין די שלשת ימי הגבלה אידן זענען מתפלל צו השי"ת, אזוי ווי דער ר"ר הערש האט געזאגט, מ'דארף מתפלל זיין אין די טעג צו השי"ת, מ'זאל זוכה זיין צו א בחינה פון מ"ת, מקבל זיין די תורה אויף עפעס א מדרגה, השי"ת איז מקבל די תפילה, ק"ו פון ישמעאל.

השי"ת זאל העלפן מ'גייט אריין אין די שלשת ימי הגבלה, קומט דער יו"ט שבועות, מ'זאל זיך קענען אויסבעטן ביי השי"ת, והערב נא ה"א את דברי תורתך בפינו, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי יודעי שמך ולומדי תורתך, מ'זאל זיך קענען אויסבעטן פאר זיך פאר די קינדער פאר די אייניקלעך, זוכה זיין צו לומדי תורה, ערליכע אידישע קינדער, יברכך ה' בבנים, מ'זאל זוכה זיין

כלשון הזה וכסדר הזה, דער ר"ר הערש זאגט אידן ביי מעמד הנבחר אין די שלשת ימי הגבלה, האבן זיי מתפלל געווען צו השי"ת, אזוי האט מען זיך צוגעגרייט צום יו"ט שבועות, כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, כלשון הזה וכסדר הזה, די סדר וואס אידן האבן געטוהן אין די שלשת ימי הגבלה, זיי האבן מתפלל אזוי האבן זיי זיך צוגעגרייט צום יו"ט צום מעמד הנבחר, מ'האט זוכה צו געהויבענע מדרגות, אזוי זאל זיין יעדעס יאר כסדר הזה, פאר יו"ט שבועות זאל מען מתפלל פאר הייליגן באשעפער, מ'זאל זוכה זיין מקבל זיין די תורה מיט הרחבת הדעת, זוכה זיין עפעס א קבלת התורה עפעס א מדרגה לפי ערך נשמתו, מ'זאל זוכה זיין צו די גרויסע השפעות קדושות וואס קומט אראפ אויף די וועלט.

נאר בעצם אויף די תפילה אליינס, מ'דארף מתפלל זיין, דארף מען דאך האבן א זכיה, אז די תפילה זאל נתקבל ווערן פארן בוכ"ע, ס'זאל ארויפגיין למעלה למעלה לרחמים ולרצון, לידער אין די מדרגה וואס מ'געפינט זיך, מ'איז ווייט פון דעם אז די תפילה זאל קענען נתקבל ווערן.

דער פעטער ז"ל אין א תורה אין פרשת וארא - אין דברי יואל פרשת וארא - רעדט ער פון עניני תפילה, ברענגט ער אויך צו דעם אגרא דכלה (פ' לך) ער האט דאס געזאגט אין די ימי השובבים, ער האט מעורר געווען אידישע קינדער צו תשובה, ס'שטייט אז ס'נוצט נישט קיין תפילה, די תפילה ווערט חלילה נדחה, האט ער געזאגט ישמעאל השמעת'ך ישמעאל'ס תפילות האט השי"ת אויסגעהערט מקבל זיין, וישמע אלקים אל קול הנער באשר הוא שם, ישמעאל ווי אזוי ער האט אויסגעהערט, אבער השי"ת האט סוכ"ס ער האט מתפלל געווען, אזוי ווי רש"י זאגט וישמע אל קול הנער יפה תפלת החולה, ווייל ער איז מתפלל בלב נשבר, אז איד איז מתפלל מיט א לב נשבר צום בוכ"ע, באיזה מצב וואס ער זאל נישט זיין איז א ק"ו, מ'האט צוגעהערט די תפילה פון ישמעאל, ישמעאל השמעת'ך, וישמע אלקים אל קול הנער ברענגט ער צו דאס, אז ער האט צוגעהערט פון ישמעאל, און כש"כ די תפילות פון א איד, אז ס'איז בלב

השי"ת זאל העלפן, אלע תפילות וואס אידישע קינדער זענען מתפלל זאל נתקבל ווערן לרחמים ולרצון ביים הייליגן באשעפער, מ'זאל זוכה זיין ס'זאל מקוים ווערן די ברכת כהנים, 'ברוך ה' וישמך בגשמיים וברוחניות, אלע פשטים וואס דער מדרש טייטשט אויס 'ברוך ה' בגופם, 'ברוך ה' בנכסים, 'ברוך ה' בתלמוד, 'ברוך ה' בבנים, בני חיי ומזוני ריחיי, מ'זאל געהאלפן ווערן מיט אלעם גוטן, דער אייבישטער זאל העלפן מ'זאל קענען מקבל זיין די תורה באנפן נהירן, מיט א שמחה, מיט א געוואלדיגע שמחה, מיט א התרוממות הנפש, ביז דער אייבישטער וועט העלפן מ'זאל זוכה זיין צו קעגן גיין דעם גואל צדק בב"א.

אין די טעג וואס מ'איז מתפלל ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו, מ'איז מתפלל צו השי"ת אין יו"ט שבועות צו האבן קינדער לומדי תורה, קינדער יראי ה', ערליכע קינדער. 'ברוך ה' בבנים געבענטשטע קינדער, השי"ת איז מקבל די תפילה.

מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים, פון ווי זענען אידן זוכה צו 'ברוך ה' בבנים, ממתן תורה, מ'האט מקבל געווען די י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, מ'האט געגעבן די ק"ו, אז מ'איז מקבל די תפילה, פון ישמעאל האט מען מקבל געווען, כש"כ אז מ'דארף מקבל זיין די תפילות פון אידישע קינדער. אידן זענען מתפלל אין די שלשת ימי הגבלה, צו האבן לעכטיגע אידישע דורות, ערליכע אידישע קינדער.

(מתוך ס"ג פרשת בהר תשע"א לפ"ק)

בורא כל עולמים, אז דער בורא כל, דער אייבישטער איז א כל יכול, זאל איהם העלפן ער זאל איהם שיקן א ישועה, די תפלה די כח פון יצחק אבינו האט מתקן געווען די תפלה אויף אזא בחינה.

יעקב אבינו האט מתקן געווען תפלת ערבית, ווען ס'איז ל"ע פֿינסטער א פֿינסטערניש א טונקל'קייט, מ'זעהט נישט קיין שום ברעקל לעכטיגקייט, מ'זעהט נישט קיין שום מבוא, ער זעהט נישט קיין שום עצה, ווי אזוי ער זאל געהאלפן ווערן, האט יעקב אבינו מתקן געווען תפלת ערבית, א איד זאל זיך קיינמאל נישט מייאש זיין, ווי פֿינסטער ס'זאל נאר נישט זיין שטענדיג נוצט תפילה, אפילו הרב חדה מונחת על צווארו אל יתיאש עצמו מן הרחמים, יעקב אבינו האט מתקן געווען תפלת ערבית, אין די פֿינסטערניש זאל אויך נוצן תפילה בכל עת, א איד אלעמאל בכל קראינו אליו, ווען א איד וועט מתפלל זיין אין וואספארא מצב, איז קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, דאס איז די כח התפילה וואס יעקב אבינו האט מתקן געווען תפלת ערבית.

קען זיין ביי מתן תורה שטייט אין פסוק ויהן שם ישראל נגד ההר, שטייט ויהן שם ישראל א לשון יחיד,

שטייט אין חתן סופר וואס די גמרא זאגט, אברהם אבינו האט מתקן געווען שחרית, יצחק אבינו האט מתקן תפלת מנחה, יעקב אבינו האט מתקן געווען תפלת ערבית, זאגט דער חתן סופר, אז א איד דארף שטענדיג מתפלל זיין אין אלע מצבים וואס ער געפינט זיך, דארף ער מתפלל זיין, און שופך שיח זיין פאר בורא כל עולמים, ס'איז דא מערערע מצבים וואס א איד קען זיך געפינען, אברהם האט מתקן געווען תפלת שחרית ווען די זון פון הצלחה שיינט אויף פאר איד ס'גייט איהם בעסער און בעסער, האט אברהם מתקן געווען אז מ'זאל מתפלל זיין, און א איד זאל דעמאלטס בעטן אויף הצלחה און אויף סייעתא דשמיא, השי"ת זאל איהם העלפן ער זאל איהם באקליגן די זון פון הצלחה זאל איהם ווייטער שיינען, דאס איז די בחינה פון תפילת שחרית וואס אברהם אבינו האט מתקן געווען.

יצחק האט מתקן געווען תפלת מנחה, אז א איד ווערט אביסל פֿינסטער, ס'גייט איהם נישט אזוי גוט, די זון הצלחה שיינט איהם נישט אזוי, האט יצחק אבינו מתקן געווען תפלת מנחה, אין אזא צייט וואס א איד זעהט ס'ווערט איהם ערגער און ערגער, א איד זאל דעמאלטס מתפלל זיין און זיך אויסבעטן א ישועה פאר

לבני ישראל, כה תאמר אזוי זאלסט זאגן פאר כלל ישראל ותגיד לבני ישראל כסדר הזה, אז אידן זאלן שטענדיג מתפלל זיין פאר בוכ"ע, א איד זאל זיך אויסגיסן דאס הארץ יעדן טאג, זיך אויסבעטן ביים רבוש"ע, רחם נא עלינו ותן בלבינו בינה להבין ולהשכיל, א איד זאלן יעדן טאג בעטן ביים רבוש"ע, דער אייבישטער זאל געבן אביסל בינה, זאל געבן אביסל פארשטאנד, להבין ולהשכיל ללמוד וללמוד, מ'זאל קענען זוכה זיין צו לערנען און פארשטיין תורה הקדושה, משיג צו זיין די תורה הקדושה, אזוי ווי אידן האבן דארט מתפלל געווען, אזוי זאלן אידן אלעמאל מתפלל זיין בכל זמן, בכל יום ויום דארף א איד בעטן ביים רבוש"ע, ער זאל איהם עפענען די קאפ ער זאל זוכה זיין צו הבנת התורה, משיג צו זיין עמקות תורה הקדושה.

קען זיין די אבות זענען אראפ געקומען צום בארג סיני, ס'איז פארהאנען די זעלבע זאך אין רוחניות, איינער איז זוכה ער לערנט, ער איז מצליח אין תורה, ער איז מצליח אין הבנת התורה, די שמש הצלחה לימוד התורה און קיום המצוות, ס'שיינט איהם אויף די זון, וואס א טאג שטייגט ער אין תורה הקדושה, אברהם אבינו האט מתקן געווען תפלת שחרית, אברהם אבינו האט מתקן געווען אז אידן זאלן מתפלל זיין.

אזוי ווי דער פעטער ז"ל טייטשט שמעתתא בעי צלותא, שמעתתא צו פארשטיין א סוגיא צו פארשטיין א בלאט גמרא בעי צילותא, דארף מען מתפלל זיין למי שהחכמה שלו, ער זאל מאיר זיין עינים בתורה, אפילו וועמען ס'שיינט די זון פון הצלחה, און ער איז מצליח אין תורה, ער שטייגט אין תורה, די תורה איז דאך ארוכה מארץ מדה רחבה מני ים, ס'האט נישט קיין שיעור ס'האט נישט קיין ערך קיין סוף, עמקות תוה"ק ווי ווייט מ'קען אנקומען, אפילו ווער ס'האט גוטע כשרונות און ער האט הצלחה, איז תפלה פון אברהם אבינו דא ער זאל מצליח זיין אין תורה און אין שמירת המצוות, דאס איז געווען די בחינה פון אברהם אבינו.

יצחק אבינו האט מתקן געווען תפלת מנחה אויף הבנת התורה, אפילו איינער האט געכאפט א קלאפ, ער

פארוואס די גאנצע פסוק איז א לשון רבים, באו מדבר סיני, ויחנן שם שטייט א לשון רבים, דא שטייט ויחנן שם ישראל.

ויחנן שם ישראל מיינט מען יעקב אבינו איז געקומען צו מתן תורה, יעקב אבינו איז געקומען, ווען דער אייבישטער האט געגעבן די תורה פאר אידן איז יעקב אבינו געקומען, געפינען מיר א מדרש אז אלע אבות זענען געקומען, ויחנן שם ישראל נגד ההר - ההר מיינט מען די אבות, אלע אבות זענען געווען דארט, אברהם יצחק און יעקב.

קען זיין דאס ענין אזוי, ויחנן שם ישראל, דער זיידע ז"ל אין ייטב פנים אין די שבועות תורות, זאגט אז חכמינו ז"ל האבן מתקן געווען אז א איד זאל יעדן טאג זאגן ברכת התורה, און זיך בעטן ביים הייליגן באשעפער, והערב נא ה"א את דברי תורתך בפיו, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו, א איד בעט פארן הייליגן באשעפער, ער זאל מרגיש זיין עריכות ומתיקות אין תורה הק', א איד בעט זיך אויס יעדן טאג ביי ברכת התורה, אז ער און זיינע קינדער און זיינע קינד'ס קינדער, זאלן זיין לומדי תורה, זאלן זוכה זיין צו לערנען תורה. ווען אידן זענען געקומען צום בארג סיני פארוואס האבן זיי נישט מתפלל געווען, אתה חונן לאדם דעת וחננו מאתך דעה בינה והשכל, השי"ת זאל חונן זיין והאר עינינו בתורתך, אז דער אייבישטער זאל באלייכטן די אויגן אין די תורה הקדושה וואס זיי וועלן מקבל זיין.

זאגט דער זיידע ז"ל אין ייטב פנים אז באמת האבן זיי יא מתפלל געווען, ער טייטשט אויס דעם ויחנן שם ישראל אויף א ענין פון תפילה, ויחנן שם ישראל נגד ההר, זיי האבן מתפלל געווען אויף הבנת התורה, אויף התמדת התורה, אידן האבן זיך אויסגעבעטן ביים בורא כל עולמים זיי זאלן קענען פארשטיין תורה הקדושה.

דאס קען זיין מיר געפינען כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, זאגט רש"י כלשון הזה וכסדר הזה, דער זיידע ז"ל אין עצי חיים פרעגט וואס איז דער כסדר הזה וואס איז די סדר. לעניינו קען מען פארשטיין ויחנן שם ישראל איז טייטשט זיי האבן מתפלל געווען, האט דער אייבישטער געזאגט כה תאמר לבית יעקב ותגיד

זאלן קענען עוסק זיין אין תורה, אביסל מער אביסל ווייניגער, אבער יעדער אידן זאלן האבן די זכיה עוסק צו זיין אין תורה"ק, דאס איז געווען די תפלה פון יעקב אבינו. ויהן שם ישראל נגד ההר, די תפלה פון יעקב אבינו האט מתפלל געווען פאר רבונו של עולם...

ד' כח און זכות פון יעקב - יעקב אבינו לא מת - די כח פון יעקב אבינו באגלייט אידישע קינדער לאורך הגלות, אז תפילה זאל נוצן בכל עת ובכל זמן, אין וואספארא מצב מ'זאל זיך נאר נישט געפינען... אין א יעדן מצב וואס א איד געפינט זיך, אין יעדן שווערן מצב בגשמיים וברוחניים, ס'דאכט זיך אז אזא פינסטערן מצב, אז ס'איז נישטא קיין כל שהוא אור, ס'איז נישטא קיין לעכטיגקייט, ער האט מורא אז ער וועט חלילה פארפאלן ווערן אין דעם פינסטערניש, האט די תורה הק' געגעבן חיזוק מיט דעם וואס יעקב אבינו איז געקומען אויף בארג סיני, יעקב אבינו האט אויסגע'פועל'ט אז ס'זאל זיין א כח התפילה, אידן זאלן קענען מתפלל זיין, און די תפילות זאלן עושה רושם זיין, אין הימל זאל מען מקבל זיין די תפילות.

כ' אתה שומע תפלת כל פה, השי"ת איז מקבל די תפילה, ער הערט צו די תפילות פון יעדן איינציגן אידן, יהיה מי שיהיה, יהיה באיזה מצב שיהיה, וואספארא נידריגן מצב ער זאל זיך נישט געפינען, האט שוין יעקב אבינו אויסגע'פועל'ט אז זיינע תפילות זאלן נתקבל ווערן ביים רבוש"ע, אז איד זאל וויסן אז ס'איז נישטא אזא מין זאך ווי יאוש, א איד טאר זיך נישט מייאש זיין, א איד האט א כח התפילה, ס'איז דא א גרויסער באשעפער אויף די וועלט, און דער באשעפער הערט זיך צו צו יעדן איינציגן איד, ווער ס'איז מזרע יעקב א קינד פון יעקב אבינו האט א כח, יעקב אבינו האט שוין אויסגע'פועל'ט יעקב אבינו האט מתקן געווען תפלת ערבית, יעקב אבינו האט מתפלל געווען אז זיינע תפילות זאל נתקבל ווערן, מומילא האט יעדער איד דעם כח, די כח פון יעקב אבינו. יעקב אבינו שטייט מיט, מיט יעדן איד, אז א איד איז מתפלל פאר רבוש"ע, העלפט השי"ת ער זאל האבן א ישועה און ער ווערט געהאלפן און זיינע תפילות ווערן נתקבל לרחמים ולחיון.

האט געלערנט, און דא איז איהם אביסל פינסטער געווארן, ס'איז נישט כתמול שלשום, ער איז אביסל געפאלן פון די מדריגה, די הצלחה אין תורה איז נישט אזוי לעכטיג, האט יצחק אבינו האט מתקן געווען אז א איד ווען ס'קומט צו אהבה רבה, א איד זאל זיך קענען אויסוויינען און אויסבעטן ביים רבונו של עולם, ס'זאל בעסער ווערן זיין מצב אין תורה הקדושה, ער זאל קענען פארשטיין תורה הקדושה.

אבער יעקב אבינו האט מתקן געווען תפלת ערבית, אז א איד זעהט זיך אין א מצב ער לערנט תורה הקדושה מיט א פינסטערניש, ער איז נישט זוכה צו קיין תורה, ער איז ליידער א ביטערניש און א פינסטעניש, ער זעהט זיך אין זייער א שווערן נידעריגן מצב, א חשכות, יעקב אבינו האט מתקן געווען קיינער זאל זיך נישט מייאש זיין, יעדער זאל מתפלל זיין פאר רבוש"ע, דער אייבישטער וועט העלפן ער וועט שיקן סייעתא דשמיא, הוא יפתח לבינו בתורתו וישם בלבינו אהבתו ויראתו, מ'זאל זיך אויסבעטן ביים רבוש"ע הוא יפתח לבינו בתורתו, ער זאל העפענען דאס הארץ אין תורה הק' מ'זאל קענען פארשטיין, מ'זאל קענען משיג זיין די תורה הקדושה.

ויהן שם ישראל נגד ההר, יעקב אבינו איז געווען ביים בארג סיני, יעקב אבינו האט געזעהן אידן גייען מקבל זיין די תורה, אלע נשמות פון אידישע קינדער פון אלע דורות זענען געשטאנען ביים בארג סיני, האט יעקב אבינו געזעהן אז ס'וועט זיין אזעלכע אידן וואס וועלן האבן ווייניג השגה, זיי וועלן זיך דארפן מייגע זיין אויף תורה הקדושה, ס'וועט זיין אין א בחינה אזוי ליידיג אין א פינסטערניש, אזא ביעטערע פינסטערניש זיי וועלן נישט האבן קיין השגה אין תורה"ק, יעקב אבינו האט פאר זיי מתקן געווען תפלת ערבית, זיי זאלן מתפלל זיין אתה חונן לאדם דעת וחננו מאתך דעה בינה והשכל, יעקב אבינו האט מתקן געווען אז אפילו אין א ביטערע פינסטערניש זאל יעדער זאל מתפלל פארן רבוש"ע, אז דער אייבישטער זאל איהם מאיר עינים זיין אין תורה"ק, לא ידח ממנו נדח, קיין שום איד זאל נישט פארפאלן ווערן, יעדער איינער יעדער איד

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קעב — בלתי מוגה

ביקור אצל הגאון רבי משה מנחם ווייס שליט"א

דומ"ץ פאפא ב"פ

מוצש"ק פרשת יתרו תשע"א לפ"ק

זעלבע זאך ביי א לא תעשה, אז מ'האט א נסיון עובר צו זיין ח"ו אויף א לא תעשה איז די עצה צו זאגן מיטן מויל דעם פסוק פון די לא תעשה, און די עצה האט דער באשעפער געגעבן פאר די אידן לאמר על הן ואל לאו.

רבינו: אין ויגד יעקב שטייט עס בשמו, און אין מהרי"ד איז עס אויך געדרוקט.

דומ"ץ פאפא ב"פ: יא, אבער אין ערוגות הבושם ברענגט ער אז ער איז געווען פרשת יתרו אין בעלזא, און דעמאלטס האט עס דער בעלזער רב געזאגט.

והמשיך ואמר: מיט דעם האב איך געטראכט אויפן נוסח הברכה אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, לכאורה דער באשעפער איז דאך געגאנגען פרעגן פון די אומות העולם אויב זיי ווילן די תורה, און זיי האבן נישט געוואלט, איז וואס איז שייטש אשר בחר בנו, נאר די עצה פון זאגן הן הן און לאו לאו האט דער באשעפער נישט געזאגט פאר די גוים נאר פאר די אידישע קינדער, און אויף דעם האט דער אויבערשטער געזאגט מיזאל געדענקען דעם טאג אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב, מיזאל געדענקען דעם יסוד וואס כ'האב נישט מוגלה געווען פאר די אומות העולם.

רבינו הגיע לברכו בכרכת מול טוב להלל נישואי בתו תחי' **דומ"ץ פאפא ב"פ:** דא האלט מען נאך פאר די התונה, אין ביים רבי'ן האלט מען אינמיטן די שבע ברכות (נישואי נכדו גי'י').

רבינו: כ'האב געזאגט אז מ'קען שוין קומען זאגן מול טוב פאר די התונה, ס'איז דאך שוין געווען דער אויפריף [כמבואר בפוסקים ששמחת הנישואין מתחיל מושבת שלפניה, כדאיתא במגן אברהם (או"ח תקנ"א סק"ו) בשם מהרי"ל].

דומ"ץ פאפא ב"פ: א כרכה פאר די התונה איז א גרויסע זאך, כ'האב אזוי געטראכט – און ס'האט שייכות צו קבלת התורה – ס'שטייט אין פרשת ואתחנן מיזאל געדענקען יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב (דברים ה' י'), לכאורה מ'דארף דאך געדענקען בעיקר די עשרת הדברות, פארוואס דארף מען אויך געדענקען דעם טאג, נאר ס'איז דא א ערוגת הבושם וואס ער ברענגט פונעם מיטעלן בעלזער רב (הנה"ק מהרי"ד ז"ל) אויף די רש"י די וואך (פ' יתרו) וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר, זאגט רש"י לאמר, על הן הן ואל לאו לאו, האט דער בעלזער רב געזאגט אז עס שטייט פון תלמידי בעש"ט אז א איד וויל מקיים זיין א מצוה, און ער האט א נסיון אז ער וועט עס נישט קענען מקיים זיין, זאל ער זאגן דעם פסוק, און די

תפילה, אין עמידה אלא תפילה (ברכות ז:), אז מ'האט מתפלל געווען.²

מ'לערנט ארויס די ענינים פון א חתונה פון מתן תורה,³ דאס וואס ס'איז געווען כפה עליהם ההר (שבת פח:), איז

רבינו: איר פרעגט וואס איז דאס 'יום' אשר עמדת, ס'קען אויך זיין, ווייל אין מדרש (ילקוט שמעוני שמות רמז רע"א) שטייט בכל שנה ווען מ'ליינט די עשרת הדברות מעלה אני עליכם כאילו מ'שטייט ביים בארג סיני, און מ'איז נאכאמאל מקבל די תורה, און דאס איז דער 'יום'.

דער שינאווער רב איז געווען אין צאנז שבת פרשת יתרו און האט געהערט קולות וברקים מער ווי שבועות, שבועות האט ער שוין נישט געהערט (עי' בברך משה פ' יתרו עמ' קנ"א משי"ב בזה).¹

דומ"ץ פאפא ב"פ: כ'האב געוואלט צולייגן אז דער זעלבע זאך איז אויך ביי א חתן וכלה פאר די חתונה, עס שטייט (בראשית כד, כג) ויצא יצחק לשוה בשדה לפנות ערב, ס'שטייט אז א מענטש דארף מתפלל זיין אויף סוף ימיו וואס איז מרומז אין לפנות ערב, און אויף די קינדער די דורות וואס קומען נאך אים, און וועגן דעם ווען יעקב איז געקומען נעמען די ברכות שטייט ראה ריה בני כריח שדה, כ'זעה אז עס האט זיך געעפנט די שערי גן עדן, כריח שדה (שם כז, כז), די תפילות וואס כ'האב מתפלל געווען פריער ווען ס'איז געווען ויצא יצחק לשוה בשדה' האב איך געזעהן אז ס'איז יעצט נתקיים געווארן.

איז א ברכה פאר אלעס איז נאך א שמערקערע זאך, ווי נאך די חתונה.

רבינו: כ'האב יעצט ביי שלש סעודות געזאגט יום אשר 'עמדת' לפני ה' אלקיך בחורב, אז 'עמדת' גייט ארויף אויף

לחיבת הקודש - להגל חג השבועות - נעתיק כאן קטע מדברות קדשו של רבינו שליט"א בס"ג פרשת יתרו: "קען זיין, שטייט אין פסוק ויציבו בתחתית ההר, נאך מער שטייט אין פרשת ואתחנן יום אשר עמדת לפני ה' בחורב, שטייט אין צווייטן פסוק ותקרבון ותעמדון תחת ההר, שטייט ותעמדון א לשון עמידה, וואס די גמרא זאגט (ברכות ז:) אין עמידה אלא לשון תפילה, ויציבו בתחתית ההר זיי זענען געשטאנען דארט, דאס מיינט מען א ענין פון תפילה, אז אידן זענען געקומען צום בארג סיני, האבן זיי זיך געזעהן זייער מצב, מ'גייט מקבל זיין די תורה, ביז ווילאנג ס'איז נאך דא די מצרי'שקייט בתוך לבם, ביז ווילאנג ס'איז נאך דא דער חלק הרע אין הארץ, קען מען נישט זוכה זיין צו קבלת התורה, מ'קען נישט מקבל זיין די תורה, נאר אז מ'איז קודם אויסגעוויבערט מכל דבר רע מכל דבר טמא בלב, האבן זיי מתפלל געווען צום הייליגן באשעפער, השי"ת איז דאך א כל יכול, השי"ת זאל ארויסנעמען די טומאת מצרים מקרבם".

"דאס קען טאקע זיין דער אייבישטער האט געזאגט אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים, וואס מ'האט געטוהן פאר די מצרים, וואס פאר א גאולה מצרים, ועתה אם שמעו תשמעו בקולי ושמרתי את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים, עטץ וועט זיין א סגולה מכל העמים, ארויסנעמען די אלע טומאת מצרים מכל העמים, אלעס וואס איז געווען ביי ענק אין הארץ, ס'וועט זיין ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, דער אייבישטער וועט ארויסנעמען די טומאת מצרים פון זייער הארץ, אבער דאס איז נאר געקומען נאך אסאך תפילות ותחנונים פאר הייליגן באשעפער, אידן האבן מתפלל פאר הייליגן באשעפער, ביז דער אייבישטער האט ממלא געווען זייער תפילה און ער האט ארויסגענומען די טומאת מצרים, ארויסגענומען גוי מקרב גוי, ארויסגענומען די מצרי'שקייט פון אידישע הערצער".

[וכידוע מ"ש מרן רבינו ז"ל בעל דברי יואל על פסוק זה, וגם על מ"ש "ציאת מצרים" שחזן ממה שהוציא הקב"ה את ישראל "מארץ מצרים" הוציא גם את "טומאת מצרים" מתוך לבם של בני ישראל].

¹ ומרגלא בפומיה דמרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל לומר בכגון דא, שאף שאין אנו רואים כלום נוכל לזכות להשפעת המראה הנשגב, כיון שעל כל פנים מאמינים אנהו בדברי רבותינו זכונם לברכה שהם אמת וצדק (עי' דברי יואל לש"ת אות ל"ה).

געווען די חופה, די לוחות איז געווען קידושי שטר, און ביזת
הים איז געווען קידושי כסף. אין ייטב לב שטייט אזוי.

אנדערע נעמען אן אז דער משכן - די יריעות - איז געווען
די חופה, ס'איז א מוחלוקה פון מהרש"א (כתובות ז:). מיטן
הפלאה (שם) וועלכע חלק איז געווען די חופה, דער מהרש"א
זאגט אז די משכן איז געווען די חופה, און דער הפלאה
ברענגט אראפ אז די חופה איז געווען כפה עליהם ההר.

דומ"ץ פאפא ב"פ: מ'פרעגט די קשיא - דאכט זיך מיר
אז דער ישמח משה (פ' עקב) פרעגט עס (וכן הקשה בספר המקנה
בהקדמה) - פארוואס האט אויסגעפעלט אז משה רבינו זאל

3

כ"כ התשב"ץ [קטן] (סוף סי' תס"ו) דכל המנהגים של חתן וכלה אנו
למדים ממתן תורה, שהשם יתברך היה מראה עצמו כחתן כביכול נגד
הכלה שהם ישראל.

ועפ"י הסביר מרן רבינו שליט"א (במסכת שבע ברכות הרב יואל שליט"א יום ב'
ח שנת תשס"ג בוויאטנאמ) מה ששמע פנ"א מאביו כ"ק מרן רבינו בעל
משה ז"ל תחת אחד השיחים, מקדושת עבודתו של א"י מרן הדברי
חיים זי"ע, שפעם אחת דיבר הדברי חיים אודות ימי נעוריו בעת
שהסתופף בצל רבותיו הקדושים מצוקי ארץ, ואמר כי שמחת נישואין
בחודש אלול היה זו משמש כהכנה דרבה לימים הנוראים, ובשעת
החופה רעדה אהזנות עד כי לא הרהבו עוז בנפשינו לישא עינים
לראות זה את זה מגודל הפחד, עכד"ק.

והנה מובאר במפרשים (עיין הפלאה כתובות ז: ובקדמה לספר המקנה עמ"ס
קידושין) שמה שכפה הקב"ה על ישראל את ההר במתן תורה דבזה
הכניסין הקב"ה לחופה. ומעתה י"ל כי בכל חופה נמשך למטה
השפעות מעין חופה העליונה שהיתה בעת מעמד הנבחר, ובכן בעת
מעמד החופה למטה מתעורר לכל איש ירא ה' ובר לבב פחד גדול
מהיראה העליונה שהיתה בעת מעמד הנבחר כמ"ש (שמות יט טז) ויחרד
כל העם אשר במחנה, ובעיקר נמשך בחינת יראה להחתן עצמו בשעת
החופה, ועל כן בעת מושג בשמחת הנישואין צריכין לשמחו ולעודדו.
ולכך כל המשמח את החתן וזכה לתורה שניתנה בחמשה קולות, כי
מאחר שהוא יודע ומבין ענין היראה והפחד שבא על החתן מהשפעת
מעמד הנבחר, על כן ראוי הוא לזכות לתורה, שיתעורר עליו השפעת
נתינת התורה שהיתה בחמשה קולות ומכאן זו היתה יראה גדולה, כי כן
נאמר ויהי קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר חזק מאוד ויחרד
כל העם אשר במחנה.

צוברעכן די לוחות, ממה נפשך, אויב איז ער געווען א
שליח להולכה ומאת הקב"ה לקדש את בני ישראל ע"י
הלוחות, זאל ער עס נישט איבער געבן, און די אידן וועלן
נישט ווערן מקודש, און אויב איז משה רבינו געווען א
שליח לקבלה [היינו שהיה שליח מבנ"י לקבל את הקידושין
מאת הקב"ה], נוצט דאך נישט וואס ער האט עס צובראכן
וכי מיד כשנמסרו לידי משה כבר נתקדשו בנ"י להקב"ה,
נאר זאגט מען אז עס איז געווען א קידושין על תנאי, און
וועגן דעם האט ער געמוזט עוקר זיין דעם תנאי.

רבינו: כ'האב אמאל געזאגט אויף דעם ענין וואס משה
רבינו האט צובראכן די לוחות, אז עס שטייט פון אר"י הק'
אויף די משנה (אבות פ"ב מ"א) וכל מעשיך בספר נכתבין, אז
אלעס וואס א איד טוהט, מצוות און עבירות, ווערט
אריינגעשריבן אין די ספר תורה,⁴ און אז ס'איז דא
שווערע עבירות, ווערט די ספר תורה שווער, איז פון די
כובד העוונות איז עס געווארן זייער שווער, אז ער האט
נישט געקענט האלטן די לוחות, במילא האט ער
אראפגעלאזט.

דער קול אר"י (בדרשה לליל כל נדרי) ברענגט אראפ דעם אר"י
הק'.⁵

דומ"ץ פאפא ב"פ: ס'איז דא א ווערטל - מיין עלטער
שווער דער קאטמונער רב פלעגט עס איבער זאגן פון זיין
שווער דער בראשובער רב - אויף די משנה ז'כל מעשיך
בספר נכתבין, אמאל איז געקומען א בעל דרשן, און ס'איז

4 ועי' בעש"מ (חק"ד ח"א פ"ג) שהאדם בחטאו פוגם באותיות התורה
הקדושה, ועיין עוד בשיח יצחק (ח"א דרוש לשבת בראשית, ובח"ב ליקוטים).

5 הגאון בעל קול אריה זללה"ה בהוציאו הספר תורה בליל כל נדרי, היה
רגיל על לשונן דברי האריה"ק הג"ל, ופירש בזה מה שאמר משה רבינו
אחר חטא העגל (שמות לב, לג) ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא
מספרך אשר כתבת, שהן אם תשא חטאתם אם אין, על כל פנים
אבקשך ה' מחני נא מספרך, שלא יהיה גרשם עוד החטא באותיות
התורה, ואל יפעל עוד מעשינו לפגום אל התורה הקדושה, עכ"ד.

ואמר: לחיים, דער באשעפער זאל העלפן מיזאל קענען עוסק זיין בתורה מיט הרהבת הדעת, מיט סייעתא דשמיא אויף יעדן טריט און שריט, ברכה והצלחה, מיזאל פירן אונטער די חופה בשעה טובה ומוצלחת מיט נחת און מיט שמחה, מיזאל זיין א קשר של קיימא און א בנין עדי עד.

ואח"כ איזאל רבינו לבני משפחתו ולגבאי בית המדרש

*

בין הבאים לקבל שלום היה נכד הרה"ג החסיד ר' בנימין יוסף וועבער ז"ל שהיה דודו של דומ"ץ פאפא כי אביו הרה"ג ר' יעקב ווייס ז"ל מנהל רוחני דיישיבת פאפא והרה"ג ר' בנימין יוסף ז"ל חי' מגר"ש שם ושניהם היו גיסיו של ב"ק אדמו"ר בעל ויחי יוסף מפאפא ז"ל

דומ"ץ פאפא ב"פ: דער רבי געדענקט נאך ר' בנימין יוסף פון יוז סטריט?, ס'איז שוין אסאך יארן, א פופציג יאר צוריק זיכער ווען ער האט געוואוינט נעבן רבי'ן.

רבינו: יא כ'געדענקט ער האט געוואוינט אין דעם אנדערן הויז, ער האט איידימער אין קרית יואל, ר' פנחס גוטמאן, ר' יחיאל גלויבער, און ר' הערשל טעללער, ר' אברהם אהרן לעזער פון באבוב איז אויך א איידעם.

דומ"ץ פאפא ב"פ: ר' בנימין יוסף איז געווען א חשובער איד, זייער א ערנסטער איד.

רבינו: יא. ער האט געמאכט א גאנצן ניגון אויפן חורבן 'קול ברמה נשמע', כ'האב עס געהערט פון אים אין די דריי וואכן (שבת י"ז בתמוז לט' באב).⁷

ונפרדו לשלום בברכת א גוטע וואך

געווען אפאר מחוצפים וואס האבן אים געוואלט אנלערנען... האבן זיי צוגעשטעלט איינעם – נישט קיין גרויסער תלמיד חכם – וואס אויף יעדער זאך וואס דער רב וועט זאגן זאל ער זאגן פארקערט... דער רב הייבט אן א פשעטל, א סתירת הרמב"ם, רופט זיך אן יענער אז ס'איז נישטא אזא רמב"ם, דער רב האט נישט געוואוסט מיט וועמען ער האט צו טוהן, האט ער זיך געטענה'ט מיט אים, ביז ס'איז געבליבן אז מיזעט באלד נאכקוקן, נאכדעם זאגט דער רב א רשב"א, זאגט ווייטער יענער, אז ס'איז נישטא אזא רשב"א, האט דער רב געזעהן אז ס'איז נישט אזוי פשוט מיט אים, האט דער רב אים געזאגט, 'נתי ספר וניחוי', האט יענער געזאגט 'נישט נתי ספר וניחוי...', האט דער רב געזאגט 'וכל מעשיך בספר נכתבין' אז דו האסט א וויכוח מיט איינעם, איין עצה איז דא 'בספר נכתבין' מיזאל הייסן ברענגען א ספר און קוקן פון אינעווייניג.

*

דיברו אודות זמן ההתנה ביום י"ט שבט

דומ"ץ פאפא ב"פ: די צווייטע העלפט חודש שבט, איז עפעס מער מסוגל.

רבינו: ס'איז רחמים, דער שם הוי"ה איז שוין כסדרן, ה'מר ימירנו ר'היה ה'זא ושהוא הצירוף לחודש שבט, און די צווייטע העלפט איז כסדרן, דער ו-ה.⁶

*

רבינו בירך על היין

6

כן איתא בשם האריז"ל (משנת חסידים חודש טבת שבט פ"ז ס"א) כי צירוף שם הוי"ה של חודש שבט יוצא מן הפסוק (ויקרא כו ג) ואם ה'מר ימירנו ויהיה הוא ותמורתו יהיה קודש, הציו הראשון אותיות השם הוא שלא כסדרן ומורה על דין, והציו השני השם הוא כסדרן שהוא רחמים.

וכן היו שהקפידו שלא לעשות נישואין בחצי הראשון של חודש שבט, עפ"י הגירסא בזה"ק (שמות יב) עה"פ ותצפתו שלשה ירחים, דיש ג' חודשים ששורה דינא קשיא (עי' במגנת ישראל תורה ח"ד עמ' צ"ז).

7

והיה מנגן ניגון זה בכל יום בחצות היום במחנה קהלת יעקב פאפא, ובעת שהיו מנגנין אותו היה האדמו"ר בעל ויחי יוסף מפאפא סוגר הגומא ומאזין לדברי הנגן בהתעוררות רב, ואמר שהוא במקום תיקון חצות.

Cong. Yetev Lev

D'Satmar

Kiryas Joel

קהל יטב לב

ד'סאטמאר

קרית יואל יצ"ו

Main Office 16 Garfield Road. Monroe, NY 10950 Tel. (845) 774-4040 Fax. (845) 783-2684

בס"ד

זמני חג השבועות הבעל"ט

~ א' דשבועות ~

תפלת שחרית

בשעה 10:30

עריכת השולחן

בשעה 1:30 - בביהמ"ד הגדול

תפלת מנחה - וקריאת התנאים

בשעה 8:15 - בביהמ"ד הגדול

~ ב' דשבועות ~

תפלת שחרית

בשעה 10:00

עריכת השולחן

בשעה 12:00 - בהיכל השלחנות

תפלת מנחה וקריאת הכתיבה

בשעה 8:15 - בביהמ"ד הגדול

בברכת שמחת יו"ט

הגבאים